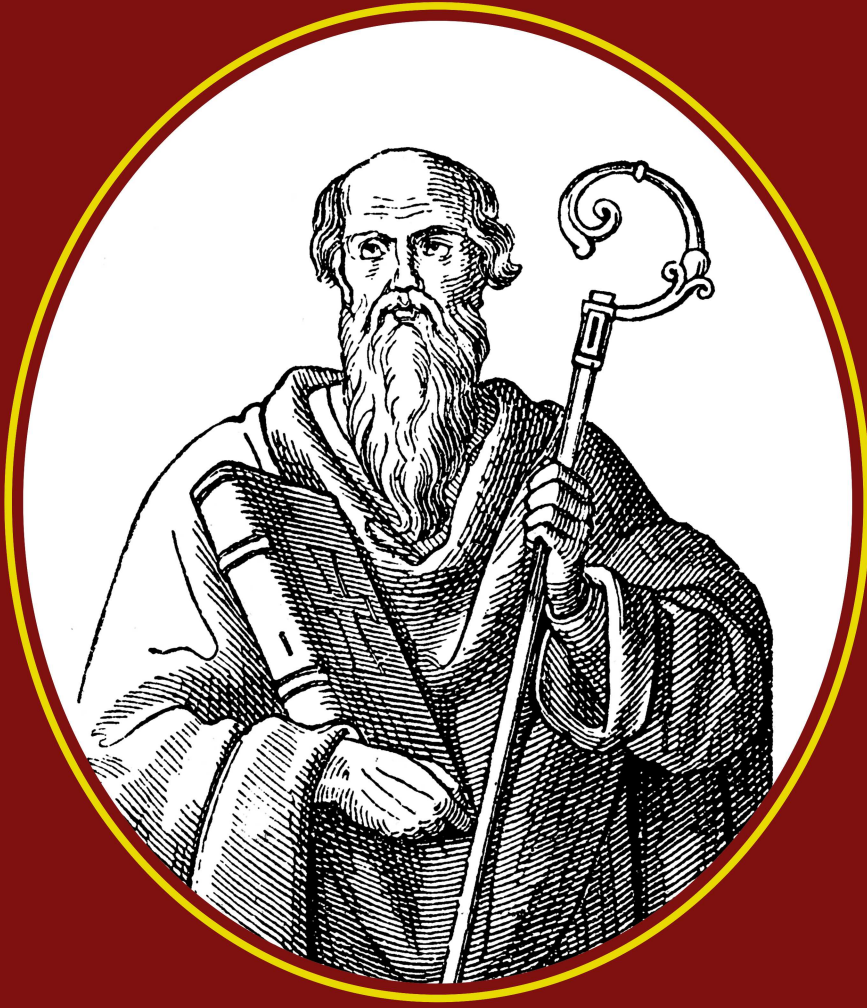

Kelâmın Vücut Bulması Üzerine

İskenderiyeli Athanasius

Kelâmın Vücut Bulması Üzerine

İskenderiyeli Athanasius

Kelâmın Vücut Bulması Üzerine

Yazar: İskenderiyeli Athanasius

Kaynak çeviri: On the Incarnation

Özgün adı: De Incarnatione Verbi Dei

ISBN: 978-605-71023-1-7

ASIN: 605-71023-1-2

Sertifika No: 16231

Version: master@g1.basim-18-ge8467c7

URL: https://ahityayinlari.com/kelamin_vucut_bulmasi

Çeviri: Toğrul Salamazade

Önsöz: Fikret Böcek

Düzeltili: Sercan Ulutaş

Kapak: Elçin Ulutaş

Dizgi: Caleb MacLennan

Bu kitapta kullanılan tüm Kutsal Kitap ayetleri, aksi belirtmedikçe, Kutsal Kitap Türkçe Yeni Çeviri'den alınmıştır. Kutsal Kitap © The Bible Society in Turkey (Kitab-ı Mukaddes Şirketi), The Translation Trust (Yeni Yaşam Yayınları), 2001, 2008. Tüm yayın hakları Kitabı Mukaddes Şirketi'yle Yeni Yaşam Yayınları'na aittir ve izin ile kullanılmıştır.

Basım: Anadolu Ofset, +90 212 567 73 13
Davutpaşa Cad. Kazım Dinçol San. Sit.
No 81/87 Topkapı, İstanbul

1. Basım: Kasım 2022

*Kuşkusuz Tanrı yolunun sırrı büyüktür.
O, bedende göründü, Ruh'ça doğrulandı,
meleklerce görüldü, uluslara tanıtıldı,
dünyada O'na iman edildi,
yücelik içinde yukarı alındı.*

1. TİMOTEOS 3:16

İçindekiler

Önsöz	9
Bölüm Bir	13
Yaratılış ve Düşüş	
Bölüm İki	19
İlahi İkilem ve Beden Almadaki Çözüm	
Bölüm Üç	23
İlahi İkilem ve Beden Almadaki Çözüm – devamı	
Bölüm Dört	31
Mesih'in Ölümü	
Bölüm Beş	37
Diriliş	
Bölüm Altı	43
Yahudilerin Reddi	
Bölüm Yedi	51
Ulusların Reddi	
Bölüm Sekiz	57
Ulusların Reddi – devamı	
Bölüm Dokuz	65
Sonuç	

Önsöz

Türkiye’deki Hristiyanların büyük bir çoğunluğu Athanasius’u tanımazlar. Elinizdeki bu kitap hem Athanasius’u tanımanızı, hem de Rabbimiz İsa Mesih’e hayran kalmanızı sağlayacak şekilde yazılmış bir eserdir. İlk Kilise Babalarından olan Athanasius, İ.S. 296–300 yıllarında Mısır’ın İskenderiye şehrinde doğdu. İskenderiye şehri, Doğu Roma İmparatorluğu için ünlü kütüphanesiyle önemli bir eğitim merkezi ve limanlarıyla da ticaret üssü olarak rol oynamıştı. Athanasius, İmparator Diocletianus ve halefi Galerius’un saltanatı sırasında büyüdü. Hristiyanlar bu dünyadan olmayan bir krallığın vatandaşları olduklarına inandıkları ve Roma’nın putlarına tapınmayı reddettikleri için Diocletianus ve Galerius Hristiyanlara gaddarca zulmetmişlerdi. Athanasius daha küçük bir çocukken İsa Mesih’e inananların evlerinden sürüldüğünü, işkence gördüğünü ve şehit edildiğini gözleriyle görmüştü.

Daha gençlik yıllarında, Athanasius İskenderiye episkoposu Alexander’ın yanında çalışmış ve Üçlü–Birlik konusunda ‘Ariusçu ihtilaf’ olarak bilinen büyük çekişmenin içine girmiş oldu. İskenderiye’de rahip olan Arius İsa’nın tanrısallığını inkâr ederek, Tanrı’nın Oğlu olan İsa’nın bir oğul olarak mutlaka bir başlangıcının olması gerektiğini ileri sürüyor ve dolayısıyla yaratılmış bir varlık olduğunu öğretiyordu. Arius, yalnızca Baba Tanrı’nın gerçekten de Tanrı olduğunu ve Tanrı’nın Oğlu İsa’nın ise Tanrı değil, insanın kurtuluşunu sağlamak için Baba Tanrı’nın yaratmış olduğu ilk ve en yüce yaratık olduğunu öğreterek kilise içerisinde kendisine taraftar topluyordu. İskenderiye episkoposu Alexander, Arius’un Tanrı’yla ilgili görüşlerine karşı çıkmış ve ebedi Mesih’in gerçek tanrılığını korumak için çabalamıştı. Bu ihtilaf sırasında Tanrı’nın ilahi takdiriyle, Hristiyan olduğunu söyleyen ilk Roma imparatoru olan Konstantin, Arius’un Üçlü–Birlik karşıtı fikirlerini görüşmek üzere tüm Hristiyan episkoposlarını, “İsa’nın yaratılmış bir varlık mı yoksa Tanrı mı?” olduğu konusundaki anlaşmazlığı çözmek için İ.S. 325’te İznik Konseyine katılmaya çağırdı.

İmparator Diocletianus ve Galerius’un saltanatları sırasında Mesih’e olan inançlarından dolayı acı çekmiş olan birçok episkopos için İsa’nın kimliği konusunda bir anlayışa ulaşmak son derece önemliydi. Athanasius, İznik Konseyine episkopos

Kelâmın Vücut Bulması Üzerine

Alexander'a destek rolüyle katıldı ve böylece onu bir ilahiyatçı ve yazar olarak şekillendiren tartışmaların ciddiyetine tanık olmuş oldu. İznik Konseyi, vardıkları sonuçları İznik İman Açıklaması'nda özetleyerek İsa'nın tanrısallığı hakkında şunları yazmaktadır: "Tek Tanrı'ya, bütün güçlere egemen olan Baba'ya, yerin ve göğün, görünen ve görünmeyen her şeyin Yaratıcısı'na inanıyoruz. Tek bir Rab'be, İsa Mesih'e, Tanrı'nın biricik Oğlu'na, zamanlar oluşmadan Baba'dan olmuş olana inanıyoruz. Kendisi Tanrı'dan Tanrı, Işıktan Işık, gerçek Tanrı'dan gerçek Tanrı olmuş, ancak yaratılmamıştır. Baba ile aynı öze (homousios) sahiptir." Homousios terimi Oğul'un özüyle Baba'nın özünün aynı olduğu gerçeğine işaret ederek İsa Mesih'in Tanrı olduğunu belirtmektedir.

İznik İman Açıklaması'nda İsa'nın doğru bir şekilde tanımlanmış olması, Kiliseye büyük bir armağan niteliğindedir. Aslında İsa'nın gerçekten de Tanrı mı yoksa sadece yaratılmış bir varlık mı olduğu tartışması, İznik İman Açıklaması'nın taslağıyla çözüme kavuşmamıştır. Birçok kilise babası İmparator Konstantin'in Kilise içerisindeki anlaşmazlıklara karışmasına karşıydılar. İznik Konseyinden sonra da Arius sapkın öğretilerini yaymaya devam etti ve Kilise hâlâ kısmen Ariyusçu ve ağırlıklı olarak da yarı-Ariyusçu idi, yani Oğul'un Baba ile aynı özden (homousios) olduğu öğretisi yerine, Oğul'un Baba ile benzer bir öze (homoiousios) sahip olduğu öğretilerine inanıyordu. Athanasius'un akıl hocası Alexander ölünce Athanasius İskenderiye episkoposu oldu. Arius'un Üçlü-Birlik hakkındaki sahte öğretileriyle mücadele etmek ve Kutsal Üçlü-Birliği Rabbin kilisesine Kutsal Yazılara göre öğretmek Athanasius'un yaşam amacı haline geldi. Mesih'in tanrılığından ödün vermediği ve gerçeği savunduğu için beş kez sürgüne gönderildi. Kilise ağırlıklı olarak yarı Ariyusçu idi ve İmparator Konstantin ülkesinde yaşayan çoğunluğu memnun etme amacıyla Athanasius'u 11 Kasım 335 yılında Trier'e sürdürmüştü. Athanasius, Almanya'nın Galya bölgesindeki sürgünü sırasında "Kelâmın Vücut Bulması Üzerine" adlı başyapıtını yazmıştır.

Tanrı'nın Oğlu Rabbimiz İsa Mesih'in Baba Tanrı'yla tek öz ve Baba'yla eşit oldukları gerçeğini inatla savunan Athanasius kilisenin, İsa'nın tamamen Tanrı ve tamamen insan olduğunu anlaması için mücadele verirken dört Roma imparatorunun çeşitli zamanlarda verdikleri emirlerle 17 yıl sürgün hayatı yaşamış olduğu için tarihte "Athanasius Contra Mundum" veya "Athanasius Dünyaya Karşı" lâkabıyla anılmış ve mezar taşına da aynı ifade yazılmıştır.

Athanasius, bu kısa kitapçıkta Üçlü-Birliğin ikinci üyesi olan Tanrı'nın Kelâmının, günahkarlar için ölmek ve ölümü yenmek için bir insan olarak nasıl doğduğunu ustaca açıklıyor. Bu eserin başlığına aldanmayın. Elinizdeki bu kısa kitapçık, Kelâmın Vücut Bulması konusundan çok daha fazlasını içeriyor. Bu inceleme bir başyapıttır, çünkü

Athanasius, Kelâmın Vücut Bulması Üzerine’de yaratılış, kurtuluş, Mesih’in ölümünü ve dirilişini, ölüme karşı zaferini, inananların kutsallaştırılmalarını ve Mesih’in ikinci gelişinde dünyanın sonunun gelişini ve ölümlerin dirilişini dördüncü yüzyılda yaşayan Hristiyanlara basit ve kesin bir dille açıklıyor.

Kutsal Yazılar’daki bu gerçekleri keşfetmenin yanı sıra, Athanasius Yahudilerin inançsızlığını ve Yahudi olmayanların alaylarını reddederek İsa Mesih’e karşı çıkanlara hitap ediyor ve her iki grubu da “putların dinsizliğini” terk etmeye ve Tanrı’nın Oğlu’nun tanrılığını ve gücünü tanımaya çağırıyor.

Bu çalışmanın giriş paragrafını okuduğumuzda, Athanasius’un konuşmasının pas-törel tonuyla karşılaşırız. Başından beri, ‘Kelâmın Vücut Bulması’ ile ilgili çalışmanın amacının, Hristiyan okuyucunun Mesih’e olan bağlılığının büyüyüp gelişmesi olduğunu belirtiyor. Bu inceleme, yalnızca teolojik gerçeklerin derlenmesinden ibaret değil. Athanasius, bu kitabı Hristiyanların Tanrı’nın Kelâmının beden alıp insan olması gerçeğini anlamalarını sağlayacak bir araç olarak yazmıştır. Halkının ruhsal durumunu iyileştirmek isteyen Athanasius’un amacı, Tanrı’nın bilgeliğinin ve merhametinin Mesih’i seven kişilerde “hayranlık uyandırmasıdır.”

Athanasius, Tanrı’nın vücut bulması üzerinde doğru bir şekilde düşünmemize yardımcı olmak için yaratılış konusuyla başlayarak İbraniler 11:3’e işaret ediyor: “Evrenin Tanrı’nın buyruğuyla (kelâmıyla) yaratıldığını, böylece görülenlerin görünmeyenlerden oluştuğunu iman sayesinde anlıyoruz” diye yazan Athanasius, Tanrı’nın vücut bulmasından önce Kelâmın yaratılıştaki rolünü düşündüğümüzde Kelâmın eşsiz yüceliğini, görkemini ve gücünü görmemize yardımcı olmak istiyor.

Ayrıca bu bölümde insanların kökenini ve günahları içinde çaresizlikten ölmekte olduğunu yazıyor: “Kelâmın dünyaya inmesine neden olan bizim suçumuzdu ve bizim isyanımız O’nun sevgisini göstermesine neden oldu; şöyle ki, bize yardım etmek için hızlı davranıp aramıza geldi. O’nun insan bedeni almasına neden olan bizleriz ve bizlerin kurtuluşu için O kendi yüce sevgisinde doğdu ve insan bedeninde göründü.”

Athanasius insanın kurtuluşu olan ihtiyacını açıklarken, Kutsal Yazılar’daki kurtuluş ve vücut bulma konuları arasındaki ilişkiye değiniyor. Ayrıca vücut bulma öncesinde Kelâmın vücutsuzluğuna, bozulmazlığına ve maddesizliğine işaret ediyor. Ebedi Kelâm ölümlü olmadığından, günahkârları kurtarmak için ölümlü (ölüme muktedir) bir beden almıştır (1.Korintliler 15:21–22; İbraniler 2:9–10). Her şeye yaşam veren Kelâm, bir insan olarak doğdu ve Baba’yı bize göstermek ve bizi kendi değerli kaniyle bedelini ödeyerek satın almak için bir insan olarak yeryüzünde yaşadı. Athanasius, Tanrı’nın Oğlu olan İsa Mesih’in çarmıhta aşağılanarak öldürülmesiyle ilgili şöyle diyor: “O, ölümü yok eden ve bozulmamış diriliş vaadiyle hepimizi özgürlüğe kavuşturan lütfu

Kelâmın Vücut Bulması Üzerine

verendir. İlk ürün olarak öncelikle kendi bedenini diriltten ve bunu ölüm ve bozulmuşluğun üzerinde aldığı zaferinin işareti olarak çarmıhta sergileyendir.”

Athanasius, Rabbimiz İsa Mesih’in dirilmesini bir zafer işareti olarak görmemizi ve Kelâmın vücut bulması gerçeğinin de bizleri Kelâm–Tanrı’ya ibadet etmeye yönlendirmesini amaçlıyor: “Her şeyin kaynağı O’dur; her şey O’nun aracılığıyla ve O’nun için var oldu” (Romalıları 11:36). Sizler de elinizdeki bu kitabı okurken yüreklerinizi, bizleri günahlarımızdan kurtarmak için Vücut Bulan Kelâma saygı ve hürmetle ibadet etmek için hazırlayın.

Rev. Fikret Böcek

Temmuz, 2022

1

Yaratılış ve Düşüş

(1) Önceki kitabımızda¹ imansızların putlara ibadet etmelerine ve sahte korkuların nasıl ortaya çıktığına ilişkin birkaç ana noktaya yeterince değindik. Ayrıca, Tanrı'nın lütfuyla, Baba'nın Kelâmının Tanrı olduğuna kısaca değindik; şöyle ki, var olan her şey varlığını ve gücünü O'na borçludur ve O'nun vasıtasıyla Baba, yaratılışa düzen vermekte, her şey varlığını O'nda sürdürmekte ve [yine] O'nun vasıtasıyla var olmaya devam etmektedir. Şimdi ise Mesih'i seven Macarius, kutsal dinimizin imanında bir adım daha ileri giderek, Kelâmın beşer olduğunu ve ilahi görünümünün aramızda olduğunu ele almamız lazım. Yahudiler bu gizemi karalarlar, Grekler onunla alay ederler ama bizler ise buna taparız ve senin de Kelâma olan sevgin ve adanmışlığın daha da çoğalacak çünkü O'nun beşeriyetinde, O sanki daha az değere sahipmiş gibi görünmektedir. Birçok imansızın O'nu aşağıladıkları inkâr edilemez ve bu da O'nun Tanrılığını daha fazla ispat etmektedir. İnsanların imkânsız olarak gördükleri şeyin mümkün olabileceğini apaçık bir biçimde gösterdi; onların uygunsuz olarak kabul ettikleri şeyi O'nun iyiliği uygun kıldı ve “insani” [olarak görüp] ukalaca güldükleri şeyleri O kendi gücüyle ilahi ilan etti. Böylece O'nun çarmıhtaki yetersizliği ve zayıflığı olarak görülen hususlarıyla, putların saltanatını ve alayını yıkarak, sessiz ve gizli bir biçimde kendisini Tanrı olarak kabul etmeyen alaycılar ve imansızlar üzerinde zafer kazanmıştır.

Şimdi bu konuları incelerken, daha önce söylediklerimizi hatırlamakta fayda var.

Böyle ulu ve görkemli olan Baba'nın Kelâmının niçin insan bedeninde görüldüğünü anlamalısınız. Beden, O'nun doğasının bir parçası değildi çünkü Kelâmın bedeni yoktur. İnsan bedeninde görünmesinin yegâne sebebi; Babası ve biz insanların kurtuluşu için beslediği sevgi ve iyilikti. Bu durumda, dünyanın yaratılışı ve onu yaratan Tanrı ile başlayacağız çünkü öncelikle kavramanız gereken şey şudur: yaratılışın yenilenmesi, başlangıçta onu var eden aynı Kelâmıla gerçekleşmiştir. Böylelikle, yaratılış ve kurtuluş arasında herhangi bir tutarsızlık yoktur. Çünkü Baba, her iki iş için de aynı aracıyı kullanmıştır ve dünyanın kurtuluşu da başlangıçta dünyayı var eden Kelâm vasıtasıyla

1. *Contra Gentes*

Kelâmın Vücut Bulması Üzerine

mümkündür.

(2) Evreni ve yaratılışın tümünü var etmekle ilgili çeşitli fikirler mevcuttu ve herkes kendi [zihnine] uygun kuramı kabul ediyordu. Mesela, bazıları her şeyin kendiliğinden, yani şans eseri olduğunu söylerler. Epikürcüler bunlardandır; onlar evrenin ötesinde bir akıl olduğunu inkâr ederler. Bu görüş kendi varlıkları da dâhil, tüm deneyime dayalı hakikatlere aykırıdır. Çünkü eğer her şey bir aklın ürünü olmak yerine böyle kendiliğinden var olduysa, [o şekilde] var olsalar bile, hiçbir farklılık olmadan bir bütün olurlardı. [Bu durumda] dünyadaki her şey güneş, ay veya başka bir şey olurdu ve insan bedeninin tümü de el, göz veya ayak olurdu. Lakin güneş, ay ve dünyanın birbirinden farklı şeyler olduğu ve hatta insan bedeni için de ayak, el ve kafa gibi çeşit çeşit uzuvların olduğu bir hakikattir. Tüm bu çeşitlilikler kendiliğinden var olan bir beşeriyeti değil ama öngörülen bir nedenden dolayı var olduğunu gösteriyor ve o nedenin, Yaratıcı ve her şeyin Yapıcısı Tanrı olduğunu anlayabiliriz.

Greklerin büyük bir çoğunluğu da, Platon'un savunduğu görüşü benimsemektedirler. [Platon'a göre] Tanrı her şeyi daha önce var olmuş olan, tıpkı bir marangozun zaten var olan odundan bir şeyler yaptığı gibi, yaratılmamış maddeden yaptı. Lakin bu görüşü destekleyenler, maddenin nedenin de Tanrı olduğunu inkâr ediyor ve odun olmadığı sürece hiçbir şey yapamayan marangoz örneğinde olduğu gibi O'nu sınırlandırıyorlar. [Yaratma] becerisi bazı diğer nedenlere, yani maddenin kendisine bağlı ise Tanrı'ya nasıl olur da Yapıcı veya Yaratıcı denebilir ki? Eğer O kendisi maddeyi yaratmıyor da, var olan bir madde üzerinde çalışıyorsa, O'na Yaratıcı değil, usta denmelidir. Bunların yası sıra, kendileri için Rab İsa Mesih'in Babası haricinde her şeyi var eden bir yaratıcı uyduran Gnostiklerin kuramı var. Bunlar Kutsal Yazılar'ın bariz anlamını görmezden geliyorlar. Mesela Rab Yahudilere Yaratılış bölümündeki ayeti anımsatırken "Yaradan başlangıçtan 'İnsanları erkek ve dişi olarak yarattı...' demiş, bu nedenden dolayı erkeğin ebeveynlerini bırakarak karısına bağlanması gerektiğini belirtmiş ve Yaradan'dan söz ederek "O halde Tanrı'nın birleştirdiğini, insan ayırmasın" demiştir.² Bunun neresinden yaratılışın Baba'dan bağımsız olduğu anlamını çıkartıyorlar? Bir kez daha elçi Yuhanna her şeyi dâhil ederek diyor ki, "Her şey O'nun aracılığıyla var oldu, var olan hiçbir şey O'nsuz olmadı."³ Bu durumda nasıl olur da Yaradan, Mesih'in Babasından farklı biri olabilir?

(3) Bunlar insanların ileri sürdükleri fikirlerdi. Lakin akıldan yoksun sözlerindeki küfür, Hristiyan inancının ilahi öğretilerinde açıkça beyan edilmiştir. [Kutsal Yazılar'a] dayanarak, evren ötesinde bir akıl olduğunu ve hiçbir şeyin kendiliğinden oluşmadığını

2. Matta 19:4

3. Yuhanna 1:3

biliyoruz. Tanrı sınırlı değil, fakat ezeli ve ebedi olduğundan dolayı; daha önce var olmuş olan bir maddeden değil, fakat Kelâmı aracılığıyla her şeyi hiçbir şeyden ve mutlak var olmayıştan yarattı. Yaratılış bölümünde şöyle denmiştir: “Başlangıçta Tanrı gökleri ve yeri yarattı”⁴ ve bir kez daha Çoban isimli son derece faydalı bir kitapta şöyle yazılmıştır: “Öncelikle her şeyi düzenleyen ve hiçlikten var eden tek Tanrı olduğuna iman et.”⁵ Ayrıca, Pavlus da şu sözleri yazarken aynı şeyleri kastediyor: “Evrenin Tanrı’nın buyruğuyla yaratıldığını, böylece görülenlerin görünmeyenlerden oluştuğunu iman sayesinde anlıyoruz.”⁶ Çünkü Tanrı iyidir – veya tüm iyiliğin kaynağıdır ve iyi olan birisi için herhangi bir konuda kötü veya isteksiz olması imkânsızdır. Bu nedenle yaratılış işinde O her şeyi kendi Kelâmı olan Rab İsa Mesih vasıtasıyla hiçten var etti ve tüm bu dünyevi yaratılmış varlıkları beşeriyete özellikle merhamet duyduğu için yarattı. Bu nedenle Tanrı, diğer yaratıklara bahşetmediği lütfu, hayvanlar gibi fiziksel yapısı geçici olan insanlara armağan etti – yani [bizleri] kendi görünümünde yarattı ve makul bir biçimde Oğul’un varlığını paylaştı. Öyle ki, O’nu yansıtarak Tanrı’nın düşüncesini sınırlı da olsa açıklasınlar ve ebediyen kutsanmış tek doğru yaşamı cennette sürsünler. Fakat insan iradesi değişken olduğundan dolayı, Tanrı onlara bahsetmiş olduğu lütfu başlangıçtan beri iki hususta koşullu kılarak güvence altına aldı: yasa ve mekân. Tanrı onları kendi cennetine yerleştirdi ve yalnızca tek bir kural koydu. Eğer lütfu muhafaza edip sevgiyi ilk günkü masumiyetiyle sürdürselerdi cennetteki yaşam kadersiz, acısız ve tasasız biçimde onların olacaktı. Üstelik cennette ebediyen ölümsüz olarak yaşayacaklardı. Lakin eğer yoldan sapar ve kötü olup tüm güzelliklerinin ışıltılarını bir yana itselerdi, ölümün doğal yasası altında olur ve artık cennete değil, ancak [cennet] dışı ölümlü bir dünyada, ölümlü ve bozulmuş bir biçimde yaşayacaklardı. Kutsal Yazılar Tanrı’nın tek emrini şöyle açıklamaktadır: “Bahçenin her ağacından kesinlikle yiyebilirsin, fakat iyiyi ve kötüyü bilme ağacından yemeyeceksin, çünkü ondan yediğin günde kesinlikle öleceksin.”⁷ “Kesinlikle öleceksin” – yalnızca ölmekle kalmayacak, ancak ölümlü ve bozulmuş olarak yaşamına devam edecekti.

(4) Kelâmın insan olmasını konuşurken, ne diye beşeriyetin kökeninden bahsettiğimizi merak edebilirsiniz. Başlangıçtaki konu, sonrakinin açıklanması için gereklidir: Kelâmın dünyaya inmesine neden olan bizim suçumuzdu ve bizim isyanımız O’nun sevgisini göstermesine neden oldu; şöyle ki, bize yardım etmek için hızlı davranıp aramıza geldi. O’nun insan bedeni almasına neden olan bizleriz ve bizlerin kurtuluşu

4. Yaratılış 1:1; Athanasius’un kullandığı tercümeyle uygun şekilde, alternatif bir çeviri kullanılmıştır. (Ç.N.)

5. *Hermas’ın Çobanı*, 2. Kitap, 1. Bölüm.

6. İbraniler 11:3

7. Yaratılış 2:16; Athanasius’un kullandığı tercümeyle uygun şekilde, alternatif bir çeviri kullanılmıştır. (Ç.N.)

Kelâmın Vücut Bulması Üzerine

için O kendi yüce sevgisinde doğdu ve insan bedeninde göründü. Tanrı insanı böyle yarattı (yani bedene bürünmüş ruh olarak) ve kusursuz kalmasını istedi. Lakin insanlar Tanrı'nın tasarısına sırt çevirip kendi iradeleriyle kötülüğe dönünce, o anda ölüm yasasının hükmü altına girmiş oldular. Tanrı'nın onları yaratmış olduğu durumda kalmak yerine, tamamen bozulma sürecine girmiş oldular ve ölüm onlara tamamen egemen oldu. Çünkü emre isyan etmek kendi doğalarına sırt çevirmek anlamına geliyordu ve en başlangıçta hiçten var olduklarından ve bozulmuşluktan dolayı yeniden hiçlik yoluna girdiler. Kelâmın varlığı ve sevgisi onları yarattı; bu nedenle Tanrı bilgisini yitirdikleri zaman kendi varlıklarını da kaçınılmaz surette [o bilgi ile birlikte] yitirmiş oldular; çünkü var olan yalnızca Tanrı'dır ve kötülük bir hiçtir – iyiliğin eksikliği ve tezatıdır. Tabiat bakımından insan elbette ölümlüdür çünkü hiçlikten yaratıldı; fakat aynı zamanda O'nun suretini taşıyor ve emirlere itaat ederek O'nun suretini korumaya devam ederse, [ölümlü] tabiat gücünü yitirir ve kusursuz olarak kalır. Bilgelik'te de tasdik edildiği üzere, “Onun yasalarına saygılı olmak, doğru yoldan sapmamak güvenliğini sağlar.”⁸ Yoldan sapmamak ise Kutsal Yazılar'da da belirtildiği üzere artık Tanrı gibi olmak demektir, “‘Siz ilahlarsınız’ diyorum, ‘Yüceler Yücesi’nin oğullarısınız hepiniz!’”⁹

(5) Kısacası, beşeriyetin durumu buydu. Tanrı onları yalnızca hiçlikten yaratmakla kalmadı, fakat Kelâmının lütfuyla onlara kendi yaşamını bahşetti. İblisin nahiyesiyle ebedi şeylere sırt çevirip bozulabilir şeyleri kabul ettikten sonra, onlar ölümden kendi bozulmuşluklarının nedeni oldular; çünkü daha önce de söylediğim gibi tabiat bakımından yoldan sapmaya müsait olmalarına rağmen, Kelâmla olan birlik lütfu onları tabiat yasasından kurtulmaya ve [böylece] yaratılmış oldukları masumiyet güzelliğini korumaya müsait kıldı. Bunun da anlamı şudur; Kelâmın onlarla olması, onları tabiat bozulmuşluğundan bile korudu. Bilgelik'te yazıldığı gibi: “Oysa Tanrı insanı yok olmayacak şekilde yarattı, Tanrı insanı kendi doğasının suretinde yarattı. Şeytan'ın çekememezliği dünyada ölümü getirdi, Şeytan'la arkadaşlık yapanlar bu gerçeğe karşılaştıklarıdır.”¹⁰ Bu olduğunda insan ölmeye başladı ve bozulmuşluk onların arasında yayılmaya ve tabiat ötesi bir biçimde etki etmeye başladı. Çünkü [bütün bu olanlar] Tanrı'nın onları önceden uyardığı üzere, emre isyan ettikleri takdirde uğrayacakları cezaydı. Hakikaten de günah işlemede tüm sınırları aştılar; çünkü kötülüğün başlangıçta keşfedilmesinden ve ölümle bozulmuşluğun parçası olmalarından dolayı, kötü olmaktan daha da kötü olmaya doğru ilerleyip, herhangi

8. Bilgelik 6:18

9. Mezmur 82:6

10. Bilgelik 2:23

bir kötülüğe dur demeden, doyumsuz bir biçimde yeni günahlar işlemeye devam ettiler. Zinalar ve hırsızlıklar her yere yayıldı, cinayet ve tecavüz dünyayı doldurdu, bozulmuşluk ve adaletsizlikte yasa hiçe sayıldı, her türlü kötülük ister ferdi ister toplu biçimde yapılmaya devam etti. Kentler arası savaşlar çıktı, uluslar diğer uluslara karşı ayaklandı ve tüm dünya ihtilaf ve savaşlarla doldu taşı ve kötülük de kendi içinde yarışmaya başladı. Hatta tabiata aykırı suçlar da işleniyordu, ancak Mesih'in şehit edilmiş elçisinin dediği gibi: "Kadınları bile doğal ilişki yerine doğal olmayanı yeğlediler. Aynı şekilde erkekler de kadınla doğal ilişkilerini bırakıp birbirleri için şehvetle yanıp tutuştular. Erkekler erkeklerle utanç verici ilişkilere girdiler ve kendi bedenlerinde sapıklıklarına yaraşan karşılığı aldılar."¹¹

11. Romalılar 1:26–27

2

İlahi İkilem ve Beden Almadaki Çözüm

(6) Son bölümde, ölüm ve bozulmuşluğun istikrarlı biçimde yayılmasından dolayı beşeriyetin mahvolma sürecinde olduğunu görmüştük. Tanrı'nın suretinde ve Kelâmı yansıtan düşüncesinde yaratılmış olan insan, yok olmaya başladı ve Tanrı'nın işi tamamlanmamış kaldı. İsyandan dolayı gelen ölüm yasası bize egemen oldu ve ondan bir kaçış yoktu. Gerçekleşen şey hakikaten de korkunç ve uygunsuzdu. Elbette, Tanrı'nın sözünü geri alması ve isyan etmiş insanın ölmemesi mümkün değildi; fakat bir dönem Kelâmın tabiatını paylaşmış olan insanların, şimdi bozulmuşluktan dolayı mahvolup hiçliğe dönecekleri de son derece korkunçtu. Bir zamanlar Tanrı tarafından yaratılmış olanların, şimdi iblisin hilesiyle kandırılarak mahvolması Tanrı'nın iyiliğini hak etmiyordu; [öte yandan] beşeriyetin –kendi ihlalleri veya kötü ruhların hilesiyle– yok olması, Tanrı'nın nihai düşüncesine uygun değildi. Kelâmın suretinde yaratmış olduğu akıl sahibi insanlar ve yapılan bunca şey mahvolacakken iyi olan Tanrı ne yapacaktı? Bozulmuşluğun ve ölümün onlarda etkin olmasına izin mi verecekti? Bu durumda, onları başlangıçta yaratmasının amacı neydi? Yaratılmak ve sonrasında ihmal edilip mahvolmaktansa, hiç yaratılmamış olmak kuşkusuz daha iyi olurdu ve bunun yanı sıra kendi yaratmış olduklarının gözlerinin önünde mahvolmasına karşı lakayt olmak; Tanrı'nın iyiliğini değil, sınırlı olduğunu ve insanları hiç yaratmamış olmasından ötesini gösterir. Bu nedenle insanın bozulmuşlukla yaşama devam etmesine izin vermesi imkânsızdır, çünkü bu O'nun karakterine uygun düşmeyecektir.

(7) Lakin bu durum tamamen böyle olmadı. Daha önce belirttiğimiz üzere, Hakkın Babası olan Tanrı'nın, yaratılışı devam ettirmek üzere kendi sözünden dönmesi mümkün değildi. Tanrı kendisiyle çelişemediğine göre, ne yapacaktı? İsyanlarından dolayı insanları tövbeye mi çağıracaktı? Bu davranışın Tanrı'ya uygun olduğunu söyleyip, isyan ederek bozulmuşluğa neden olanların tövbe vasıtasıyla yeniden kusursuzluk derecesine erişebileceklerini savunabilirsiniz. Lakin tövbe, ilahi tutarlılığını sarsamaz; çünkü eğer ölüm insanlarda egemen olmaya devam etmezse, Tanrı yine de doğruyu söylememiş olacaktı. Ayrıca, tövbe insanların tabiatlarına aykırı biçimde davranmalarını sağlamaz, ancak yaptığı tek şey günah işlemelerini durdurmaktır. Mesele doğanın

Kelâmın Vücut Bulması Üzerine

bozulması değil de, yalnızca itaatsizlik etmek olsaydı tövbe yeterli olurdu; fakat isyan başladığı anda insanlar tabiatlarıyla birlikte bozulmuşluğun egemenliği altına girdiler ve Tanrı'nın suretinde yaratılmış varlıklar olarak lütuftan yoksun kaldılar. Hayır, tövbe burada hiçbir şeyi düzeltemez. Nedir – veya kimdir böyle bir lütfu verecek ve talep edilen değişimi yapacak olan? Başlangıçta her şeyi hiçlikten yaratan ve Tanrı'nın Kelâmına sahip olan kimdir? Bozulmuş olanı kusursuzluğa getirmek ve Baba'nın karakterini kendi içinde tutarlı olarak korumak üzere bu işi yalnızca O yapabiliirdi. Baba'nın Kelâmı ve her şeyin üstünde olarak, yalnızca O her şeyi yeniden yaratabilir ve Baba'nın önünde herkesin aracısı olmak üzere yalnızca O acı çekebilirdi.

(8) Tam da bu maksatla Tanrı'nın manevi, kusursuz ve ruhsal Kelâmı dünyamıza geldi. Bir anlamda zaten O dünyadan daha önce de uzak değildi, çünkü yaratılışın hiçbir parçası O'nsuz yaratılmamıştır. Kelâm, Baba ile birlik içinde olmasına rağmen var olan her şeyi doldurmaktadır. Lakin şimdi dünyaya yeni bir biçimde indi; sevgisi ile kendisini bizlere tanıtmak maksadıyla bizim seviyemize indi. Yeryüzünde kendi suretini paylaşan akıllı insanlar olduğunu gördü ve onlarla Baba'nın düşüncesini, her şeyin üzerinde egemen olan ölümün ve mahvoluşun bilgisini paylaştı. Bozulmuşluğun bizleri hapsedtiğini gördü; çünkü bu, isyanın cezasıydı. Bununla birlikte, yasanın tamamlanmadan ortadan kalkmasının [kesinlikle] imkânsız olduğunu gördü. Kendi yaratmış olduğu onca şeyin mahvolmasının da iyi olmadığını gördü. Gördüğü bir başka şey de, insanlığın [içinde olduğu] kötülüğün onlara karşı koyduğuydu; onların evrensel olarak ölüme gittiklerini gördü. Görmüş olduğu tüm bu şeyler beşeriyete merhamet etmesini ve bizim sınırlılığımıza acıyarak ölümün egemenliğine karşı koya-mayışımızdan dolayı sevgiyle harekete geçmesini sağladı; böylelikle yarattığı şeylerin mahvolması ve Baba'nın yaptıklarının hiç edilmesindense, O kendisi tıpkı bizim suretimizde bir insan bedeni aldı. O yalnızca beden almakla veya öyle görünmekle kalmadı; öyle olmuş olsaydı ilahi azametini başka bir biçimde, hatta daha iyi bir şekilde gösterirdi. Hayır, O insan bedeni aldı ve bununla da kalmadı, ayrıca el değmemiş bakire bir kadından, babası olmadan doğdu – yani tertemiz bir bedenden, bir erkekle birlikte olmamış bir bedenden doğdu. O, en yüce ve her şeyin Yapıcısı olarak bakirenin bedenini adeta bir tapınak gibi, kendisini tanıtacağı dünyaya gelmek üzere bir araç olarak kullanmış ve böylece bizimkine benzer bir bedeni almıştır. Çünkü hepimizin bedeni ölümle bozulmuştur; ancak O bedenini Baba'ya teslim edip herkesin yerine ölüme sunmuştur. Bunu yapmasının nedeni ise bize duyduğu sevgiydi; öyle ki ölümünde herkes ölsün ve böylelikle ölüm yasası ortadan kalksın. Çünkü amaçlananı kendi bedeninde tamamladı ve bu gücü insanların lehine kullandı. Bunu, bozulmuş olan insanların yeniden bozulmamışlığa dönmesi ve onları [Kelâmın] kendi

bedeninde gerçekleştirdiği ölüm sayesinde ve dirilişindeki lütufla diriltmek amacıyla yaptı. Böylece saman ateşte nasıl yok olursa, ölümü de öylece yok edecektir.

(9) Bu bozulmuşluğu görmüş olan Kelâm, bozulmuşluktan ölüm dışında hiçbir kurtuluşun olmadığını gördü; buna rağmen, ölümsüz olan ve Baba'nın Oğlu olan Kelâm, ölemezdi. Bu nedenle fani bir beden seçti ki, her şeyden yüce Kelâm olarak herkesin yerine canını versin ve [beden almasına rağmen] kusursuz kalabilsin ki, daha sonra diriliş lütfuyla herkesin bozulmuşluğuna son verilsin. Almış olduğu bedenle kusursuz bir sunu ve kurban gibi ölüme boyun eğdi; öyle ki ölümü ortadan kaldırsın ve bunu insan kardeşleri için de geçerli kılsın. Tabiat bakımından Tanrı'nın Kelâmı her şeyden yüce olduğuna göre, herkes uğruna kendi tapınağını ve bedenini sunduğu zaman gerekli olan şeyi ölümden tamamlamış oldu. Kuşkusuz, ölümsüz Tanrı Oğlu'nun bizim beşeri tabiatımızla olan birliği vasıtasıyla ve diriliş vaadiyle tüm insanlar kusursuzlukla kuşanmışlardı. Çünkü beşeriyetin dayanışması öyle bir [düzeydedir] ki, Kelâmın tek bir bedende yaşamasıyla, ölüme götüren bozulmuşluğun gücü her şeyin üzerinde kırılmış oluyor. Yüce bir kralın büyük bir kente girerek tek bir evde yaşamasının [ne anlama geldiğini] biliyorsunuz; kral tek bir evde yaşadığı zaman kentin tümü onurlandırılır ve düşmanlar ile haydutlar oradan uzaklaşırlar. Aynı şey, her şeyin Kralı için de geçerlidir. O, bizim ülkemize geldi, birçoklarının arasında tek bir bedende yaşadı ve dolayısıyla beşeriyetin düşmanının önü kesilmiş ve bir zamanlar onları durduran ölüm bozulmuşluğu gücünü yitirmiş oldu. Eğer her şeyin Rabbi ve Kurtarıcısı olan Tanrı'nın Oğlu aramıza gelmeyip ölüme son vermeseydi, tüm beşeriyet tamamen mahvolacaktı.

(10) Bu iş gerçekten büyüktü ve Tanrı'nın iyiliğini en harika şekilde yansıtıyordu. Kent, orada yaşayanların gafletinden dolayı haydutlar tarafından hücumla maruz kaldığında, kentin kurucusu kral buna göz yumamaz ve [böylece] halkın gafletinden ziyade kendi şerefini dikkate alarak onu yıkımdan kurtarır. Tümüyle iyi olan Baba'nın Kelâmı, beşeriyeti kat kat daha fazla düşünüyordu; lakin kendi bedenini feda ederek, insanlara bulaşmış olan ölümü ortadan kaldırdı ve gafletlerini kendi öğretisiyle düzeltti. Böylece kendi gücüyle insan tabiatını tamamen yeniledi. Kurtarıcının kendi esinlenmiş öğrencileri bize bu güvenceyi veriyorlar. Bir yerde şu sözleri okuyoruz: “Bizi zorlayan, Mesih'in sevgisidir. Yargımız şu: Biri herkes için öldü; öyleyse hepsi öldü. Evet, Mesih herkes için öldü. Öyle ki yaşayanlar artık kendileri için değil, kendileri uğruna ölüp dirilen Mesih için yaşasınlar.”¹² Nitekim başka bir yerde de şu sözler yazılmıştır: “Ama meleklerden biraz aşağı kılınmış olan İsa'yı, Tanrı'nın lütfuyla herkes için ölümü tatsın diye çektiği ölüm acısı sonucunda yücelik ve onur tacı giydirilmiş

12. 2. Korintliler 5:14–15

Kelâmın Vücut Bulması Üzerine

olarak görüyoruz.”¹³ Aynı yazar niçin başka birinin değil, ancak Kelâm Tanrı’nın beden alması gerektiğini vurguluyor: “Birçok oğlu yüceliğe erıştırirken onların kurtuluş öncüsünü acılarla yetkinliğe erdirmesi, her şeyi kendisi için ve kendi aracılığıyla var eden Tanrı’ya uygun düşüyordu.”¹⁴ Demek istiyor ki, beşeriyeti bozulmuşluktan kurtarma işi, yalnızca onları başlangıçta yaratan Kişi tarafından gerçekleştirilebilirdi. Keza Kelâmın insan bedeni aldığını ve diğer canlar için kendini feda ettiğini açıkça belirtiyor: “Bu çocuklar etten ve kandan oldukları için İsa, ölüm gücüne sahip olanı, yani iblisi, ölüm aracılığıyla etkisiz kılmak üzere onlarla aynı insan yapısını aldı. Bunu, ölüm korkusu yüzünden yaşamları boyunca köle olanların hepsini özgür kılmak için yaptı.”¹⁵ Kendi bedenini feda etmekle iki şey yapmış oldu: Yolumuzda bize engel olan ölüm yasasını ortadan kaldırdı ve bizlere diriliş umudu vererek hayatımız için yeni bir başlangıç sağladı. Bir insan vasıtasıyla ölüm insanlar üzerinde egemen oldu, Kelâmın insan olmasıyla ölüm yenildi ve yeni yaşam başladı. Mesih’in hakiki kulu Pavlus bu nedenle şöyle diyor: “Ölüm bir insan aracılığıyla geldiğine göre, ölümden diriliş de bir insan aracılığıyla gelir. Herkes nasıl Âdem’de ölüyorsa, herkes Mesih’te yaşama kavuşacak.”¹⁶ Artık öldüğümüzde ölümle mahkûm olmayacağız; ancak diriliş sürecine girmiş ve bunları bizlere bahşeden Tanrı’nın [sağlamış olduğu ve] “belirlenen zamanda ortaya çıkaracağı”¹⁷ toplu dirilişini bekliyor olacağız.

O halde bu, Kurtarıcının insan olmasının ilk nedenidir. Ne var ki bir başka neden de, O’nun aramızda olan kutsanmış varlığıdır ve bu meseleyi ele almak üzere devam etmeliyiz.

13. İbraniler 2:9

14. İbraniler 2:10

15. İbraniler 2:14–15

16. 1. Korintliler 15:21–22

17. 1. Timoteos 6:15

3

İlahi İkilem ve Beden Almadaki Çözüm – devamı

(11) Her Şeye Kadir Tanrı kendi Kelâmı vasıtasıyla beşeriyeti var ettiği zaman, onların kendi tabiatlarının sınırları dâhilinde kendi başlarına, Yaradan, Cisimsiz ve Yaratılmamış [Tanrı'ya] ilişkin herhangi bir bilgiye sahip olamayacakları şekilde karar verdi. Bu nedenle onlara merhamet ederek kendisi hakkındaki bilgiden yoksun bırakmadı; aksi halde tüm yaratılış amaçsızlığa teslim edilirdi. Yaratılmış olan, kendisini yaratanı bilmiyorsa, varoluş ne işe yarar? Kendilerini yaratmış olan Baba'nın Kelâmını ve düşüncesini bilmedikten sonra, insanlar nasıl olur da akıllı olabilirler? Yeryüzündeki şeyler dışında hiçbir şey bilmemiş olsalardı, hayvanlardan hiçbir farkları kalmazdı ve kendisini tanımalarını amaçlamasaydı, Tanrı onları ne diye yaratmış olurdu? Oysa iyi olan Tanrı onlarla kendi suretini paylaştı, yani Rabbimiz İsa Mesih'le aynı Surette ve benzerlikte yarattı. Peki, neden? Çünkü kendilerine bahşedilmiş olan Tanrı'yı–benzerlik armağanı ile Mutlak Sureti, yani Kelâmın ta Kendisini kavrayabilsinler ve O'nun vasıtasıyla Baba'ya gidebilsinler; zira kendilerini Yaradan'a ilişkin bu bilgi, insanları mutlu ve bereketli hayata götürür.

Fakat zaten görmüş olduğumuz üzere, almış oldukları lütfu çok az düşünen ve Tanrı'ya sırt çevirmiş olan insanlar akıldan yoksundurlar. Ruhlarını öyle bir kirlettiler ki, yalnızca Tanrı'ya ilişkin bilgilerini yok etmekle kalmayıp, kendilerine türlü ilahlar edindiler. Hakikatin ve Hürmetin –yani Tanrı'nın– yerine, bunların hiçbirine layık olmayan putlar edindiler. Elçi Pavlus'un da dediği gibi; “Yaradan'ın yerine yaratığa tapıp kulluk ettiler.”¹⁸ Üstelik ve daha da kötüsü, Tanrı'ya layık olan hürmeti tahta, taş ve hatta insan gibi somut cisimlere verdiler ve önceki kitapta bahsettiğimiz gibi çok daha ileri gittiler. Dinsizliklerinde o kadar ileri gittiler ki, kendi tutkularına göre olan kötü ruhlara ibadet etmeye başladılar. Taptıkları ilahların buyruğuyla vahşi hayvanları yakarak öldürüyor ve böylece kendilerini çılgınlığa daha da fazla teslim ediyorlardı. Aralarında büyücülük de öğretilirdi, çeşitli yerlerde yazdıkları şeyler

18. Romalılar 1:25

Kelâmın Vücut Bulması Üzerine

insanları saptırarak yıldızlara yönlendirdi ve böylece insanlar yalnızca gözle görünen şeyler varmış gibi yaşamaya devam ettiler. Yani her yerde dinsizlik ve yasadızlık hâkimdi ve ne Tanrı ne de Kelâmı bilinirdi. Fakat buna rağmen Tanrı kendisini insanların gözünden saklamamakla birlikte kendisine ilişkin bilgiyi tek bir yolla da açıklamadı; bu bilgiyi çeşitli biçimlerde ve yollarda sergiledi.

(12) Tanrı, beşeriyetin sınırlarını biliyordu ve Kelâm ve Kelâm vasıtasıyla Baba hakkındaki bilgiyi onlara vermek için O'nun suretinde yaratılmış olmaları kendileri için bir lütuf olsa da, bu lütfu reddetmeye karşı bir koruma teşkil etmesi ve Yaratıcının bilinmesi amacıyla yaratılışı bir araç olarak kullandı. Hepsini bu kadar da değildi. İnsanlar, kendilerine verilmiş lütufu daha da fazla görmezden gelmeye başladılar; bu zayıflığa karşı Tanrı kendi sağlayışıyla onlara yasayı vermekle birlikte, tanımış oldukları insanlar olan peygamberleri gönderdi. Öyle ki göğe bakmaya zorluk çekse bile, yakınındaki araçlar vasıtasıyla Yaratıcılarını tanıyabilirlerdi; çünkü insanlar göksel şeyleri diğer insanlardan dolaysız olarak öğrenebilirler. Böylece Tanrı bilgisine erişebilmeleri için karşılarında üç seçenek vardı. Göklerin sınırsızlığına bakarak yaratılışın uyumunu düşünüp, Yaratılışın Hâkiminin ve her şeye kadir sağlayışıyla Baba'yı herkese tanıtan Kelâmının bilgisine erişebilirler. Veya eğer bu onları aşırıyorsa, kutsal adamlarla sohbet edip onların vasıtasıyla her şeyin yaratıcısı Tanrı'yı, Mesih'in Babasını tanıyabilir ve putlara ibadet etmenin hakikatten uzaklaşmak ve tam bir dinsizlik olduğunu fark edebilirlerdi. Veya üçüncü bir seçenek olarak; kayıtsızlıktan kurtulabilir ve iyi bir yaşam sürmek üzere yalnızca yasayı bilebilirlerdi. Peygamberler Yahudilere gönderilmiş ve onlar tarafından zulme maruz kalmış olmalarına rağmen, yasa yalnızca Yahudiler için veya Tanrı'nın peygamberler göndermesi amacıyla verilmedi. Yasa ve peygamberler Tanrı'yı tanımanın kutsal okulu ve tüm dünya için ruhsal yaşamın rehberiydi.

Tanrı'nın iyiliği ve sevgisi hakikaten çok büyüktür. Buna rağmen insanlar sahte [ilahlara] ve kötü ruhların yanılsamalarına ibadet ederek hakikate bakmayı reddettiler. Kötülükleri o kadar çoğalmıştı ki, akli başında ve Kelâmın suretinde olan insanlardan çok vahşi hayvanlar [gibi davranıyorlardı.]

(13) Evrensel olarak kötü ruhların vasıtasıyla Tanrı bilgisine direnen ve insanlıktan çıkmış beşeriyete Tanrı'nın ne yapması gerekiyordu? Onca yanlış şeye karşın sessiz kalıp beşeriyetin aldatılmasına ve Tanrı bilgisine ilişkin cahil kalmasına izin mi ver-meliydi? Eğer sessiz kalacak olsaydı, başlangıçta onları kendi suretinde yaratmasının ne anlamı kalırdı? Onlar için bir zamanlar Kelâmın tabiatını paylaşan durumlarına dönmek yerine, hayvan gibi olmaları her daim daha iyi olurdu. Bir kez daha, her şey olduğu gibi kalıyorsa, Tanrı'yı tanımalarında ne gibi bir fayda var? Kuşkusuz o bilgiyi almayı hak etmeyen insanların bunu almalarındansa, Tanrı'nın o bilgiyi bahşetmesi

daha iyi olurdu. Benzer bir biçimde, Tanrı'nın yaratmış olduğu insanların O'na ibadet etmek yerine başka ilahlara tapmaları Tanrı'ya ne gibi bir yarar sağlar? Bu durum O'nun insanları kendisi için değil, başkaları için yaratmasından farksızdır. Dünyevi bir kral bile fani olmasına rağmen kendi fethetmiş olduğu toprakları, başkasının eline geçmesinden korur ve işini tamamlanmamış olarak bırakmak yerine arkadaşlarına mektuplar göndererek ve hatta onları bizzat ziyaret ederek onlardan sadakat talep eder. [Hal böyleyken] Tanrı da kendi yaratmış olduğu varlıkların yoldan sapmalarına ve başkasına hizmet etmelerine ve tüm bu yanlışların onları düpedüz yıkıma götürmesine sabredip sessiz mi kalacak? [Mesele şu ki] Tanrı bir zamanlar kendi suretinde yaratmış olduklarının hepsinin tamamen mahvolmasını doğru bulmadı.

Bu durumda Tanrı ne yapmalıydı? Beşeriyetin kendisini bir kez daha tanıması için, onları kendi suretine yenilemeyi amaçlayan Tanrı olarak daha ne yapabilirdi? Ve bu, Tanrı'nın Suretinin kendisi olan Kurtarıcımız İsa Mesih'in gelişiyi nasıl mümkün olabilirdi? İnsanların bunu yapması mümkün değildi; çünkü Tanrı'nın yalnızca suretinde yaratıldılar, melekler de yapamazlardı; çünkü onlar Tanrı'nın suretinde [bile] yaratılmamışlardı. Tanrı'nın Kelâmı kendi başına [bu dünyaya] geldi; çünkü yalnızca O, Baba'nın Suretinde olan ve beşeriyeti yeniden kendi suretine yenileyebilecek güce sahipti.

Ne var ki yeniden yaratılmayı etkili kılmak adına, öncelikle ölümü ve bozulmuşluğu ortadan kaldırmalıydı. Bu nedenle insan bedeni aldı ki, o bedende ölüm ilk ve son kez ortadan kalksın ve insanlar O'nun suretinde yenilenebilsinler. Bunun yapılması için yeterli olan yalnızca Baba'nın Suretiydi. Bunu kanıtlamak için alın size bir örnek.

(14) Duvar panosuna çizilmiş olan bir resmin silindikten sonra nasıl görüldüğünü biliyorsunuzdur. Ressam panoyu atmaz, ancak bir sonraki portresini aynı panonun üzerine çizmeye başlar. Aynı şey Tanrı'nın Kutsal Oğlu için de geçerlidir. Baba'nın Sureti olarak dünyaya geldi ve aramızda yaşadı; öyle ki beşeriyeti kendi suretinde yenilesin ve Müjde'de dediği gibi kayıp koyunlarını bulabilsin: "...kaybolanı arayıp kurtarmak için geldi."¹⁹ Bu sözler ayrıca Yahudilere "bir kimse yeniden doğmadıkça"²⁰ denilerek açıkça ifade edilmiştir. İsa onların öğrettikleri gibi kişinin öz annesinden olduğu doğal bir doğumdan değil, ancak ruhun Tanrı'nın suretindeki yeniden doğuşu ve yenilenmesinden söz ediyordu.

Kelâmın yapabildiği tek şey de bu değildi. Putperestlik ve dinsizlik çılgınlığı dünyayı doldurduğu ve Tanrı'ya ilişkin bilgi bastırıldığı zaman dünyaya Baba'yı öğretmek kimin göreviydi? "İnsanın" mı diyeceksiniz? Lakin insan dünyanın her bir yanında

19. Luka 19:10

20. Yuhanna 3:3

Kelâmın Vücut Bulması Üzerine

olamadığı gibi, olsa bile söylediği söz yeterince ağırlığa sahip olmayacak ve kötü ruhların arasında yardımcıdan yoksun canlar olacaklardır. Kaldı ki en becerikli insanın bile aklı karıştırılıp kötü olan tarafından kör edilebiliyorsa, başkalarının canlarını ve düşüncelerini nasıl değiştirebilirler? Kendiniz çarpık olduğunuz zaman, başkalarını da düzeltemezsiniz. O zaman muhtemelen yaratılışın insanlara Baba'yı tanıtması için son derece yeterli olduğunu söyleyeceksiniz. Lakin bu doğru olsaydı dünyada bunca kötülük var olmazdı. Yaratılış hep vardı, ama insanı hataya düşmekten alıkoyamadı. O halde, insanın içinde olanları gören ve yaratılıştaki her şeyi sürdüren Tanrı'nın Kelâmı bu durumun ihtiyacını karşılayabilirdi. Aynı öğretiyi yenilemek, Baba'yı açıklayan ve evreni kendi hükmüyle yöneten Kelâmın işidir. Peki, bunu nasıl yaptı? Daha önce yaptığı gibi, yaratılışın işleri vasıtasıyla diyeceksinizdir. Fakat bu savın doğru olmadığı kanıtlandı. İnsanlar eskiden gökleri görmezlikten geliyorlardı ve şimdi ise farklı yöne bakıyorlar. Bu nedenle tüm doğallığı ve uygunluğuyla insanlara iyilik yapmayı arzulayan Tanrı, diğer insanlara benzer bir biçimde insan bedenine büründü ve onların seviyesine inmiş bir şekilde o bedende yaptığı işler vasıtasıyla, başka hiçbir şekilde O'nu, yani Tanrı'nın Kelâmını ve [Kelâm] vasıtasıyla da Baba'yı tanımak istemeyecek olanlara öğretti.

(15) Onların seviyesine indi ve anlayabilecekleri ifadeler kullanarak onlara tıpkı iyi bir öğretmenın öğrencilerine seslendiği gibi seslendi. Elçi Pavlus şöyle demiştir: “Mademki dünya Tanrı'nın bilgeliği uyarınca Tanrı'yı kendi bilgeliğiyle tanımadı, Tanrı iman edenleri saçma sayılan bildiriyle kurtarmaya razı oldu.”²¹ İnsanlar göklerdeki Tanrı'nın düşüncelerine sırt çevirmiş ve O'nu ters yönde; yaratılmış olan şeylerde ve duygularda arıyorlardı. Hepimizin Kurtarıcısı, Tanrı'nın Kelâmı, kendi yüce sevgisinde beden aldı ve insanlar arasında yaşayan bir Adam oldu ve [bununla birlikte insanların] algılarına seslendi. O, onların algıları için [insan] oldu; öyle ki Tanrı'yı sezilir bir biçimde arayanlar, Baba'yı Tanrı'nın Kelâmının bedende yaptığı işler vasıtasıyla kavrayabilsinler. Bu nedenle insani olarak düşünenler, sezilir [veya algılanabilir] bir dünyada herhangi bir yere baktıklarında hakikati öğrenebilir duruma gelmişlerdi. [Peki,] onlar yaratılışa hayran kalmışlar mıydı? Mesih'in Rab olduğunu ikrar ederek bunu tasdiklemiş oldular. Peki, onlar insanları tanrılar olarak mı görüyorlardı? Kurtarıcının eşsiz işleri, tüm insanlar arasında yalnızca O'nu Tanrı'nın Oğlu olarak yüceltti. Peki, onlar kötü ruhlara mı yönelmişlerdi? Kötü ruhların Rab tarafından kovulduğuna şahit olmuş ve yalnızca Tanrı'nın Kelâmının Tanrı olduğunu ve o kötü ruhların hiç de ilah olmadıklarını gördüler. Bahsi geçen şey kahramanlara biat veya ölümlerin inancı mıydı? Daha sonra Kurtarıcının ölümünden dirilmesi, sahte ilahların ne denli hatada

21. 1. Korintliler 1:21

olduklarını ve Baba'nın Kelâmının tek gerçek Rab olduğunu ve hatta ölümlerin de Rabbi olduğunu göstermiş oldu. Bu nedenle O insan olarak doğdu ve kendini gösterdi, çünkü insanların tüm diğer eylemlerini örtmek adına öldü ve dirildi; öyle ki yanlış yollarda olan tüm insanları, Baba'yı tanımaya çağırabilsin. Kendisinin de dediği gibi: "Nitekim İnsanoğlu, kaybolanı arayıp kurtarmak için geldi."²²

(16) Beşeriyetin düşüncesi son olarak sezilir şeylerin seviyesine düştüğü zaman, Kelâm insan bedeninde görünmeye boyun eğdi ki insan olarak tüm düşüncelerini kendisinde toplansın ve insani eylemleri vasıtasıyla onları yalnızca kendisinin insan olduğuna değil, ancak Tanrı, yani hakiki Tanrı'nın Kelâmı ve Hikmeti olduğuna ikna edebilsin. Pavlus bu durumu bizlere şu sözlerle anlatmaya çalışıyor: "Tanrı'nın bütün doluluğuyla dolmanız için, sevgide köklenmiş ve temellenmiş olarak bütün kutsallarla birlikte Mesih'in sevgisinin ne denli geniş ve uzun, yüksek ve derin olduğunu anlamaya, bilgiyi çok aşan bu sevgiyi kavramaya gücünüz yetsin."²³ Kelâm kendini her boyutta açıklamıştır – göklerde ve yaratılıştaki, aşağıda; vücut bulmada, derinlikte; ölümler diyarında, genişlikte; dünya çapında. Var olan her şey Tanrı bilgisiyle dolmuştur.

Bu nedenle gelir gelmez herkes uğruna kendisini kurban olarak sunmadı, çünkü eğer [hemen] canını feda edip sonra da ölümden dirilseydi duyularımızın odak noktası olamazdı. Bunun yerine, O bedende kalarak herkesin kendisini görmesini sağladı, [iyi] işler yaptı ve yalnızca insan değil, ancak Tanrı'nın Kelâmı olduğuna ilişkin belirtiler sergiledi. Kurtarıcının insan olarak bizler için yaptığı iki şey vardı: Ölümü bizden uzaklaştırarak bizleri yeniledi ve aslında görünmez ve algılanmaz olmasına [rağmen] bizim uğrumuza görünür oldu ve yaptığı işler vasıtasıyla kendisini Baba'nın Kelâmı, tüm yaratılışın Egemeni ve Kralı olarak tanıttı.

(17) Burada, son kısımda incelememiz gereken bir tezat vardır. Kelâm bedendeyken sınırlanmadı ve bedende olması aynı anda başka bir yerde olmasına da engel teşkil etmedi. O, bedende iken düşüncesi ve gücüyle evreni yönetme işini bırakmamıştı. Hayır! Olağanüstü hakikat şu ki Kelâm olarak O, bir şeyler tarafından kapsanmak yerine, her şeyi kendisinde kapsıyordu. Yaratılıştaki her yerde vardır, ancak varlık olarak ayrılmıştır; düzenliyor, yönetiyor, her şeye hayat veriyor ve her şeyi kapsıyor; fakat kendisi hiçbir şey tarafından kapsanmıyor ve yalnızca Baba'da var oluyor. Her şeyde olduğu gibi, bir kısım için de geçerlidir. Canını feda etmiş olduğu insan bedeninde var olduğunda bile tüm evrenin Yaşam Kaynağı olmaya ve her yerde var olmaya devam ediyor, ancak aynı zamanda bir bütünün dışında da kalıyordu. Ve kendisini bedendeki

22. Luka 19:10

23. Efesliler 3:17–19

Kelâmın Vücut Bulması Üzerine

işleriyle ve dünyada yaptıklarıyla da gösteriyordu. Bedenin haricindeki şeyleri bilmek gerçekten de insan ruhunun işi olsa da, onları hareket ettirmesi mümkün değildir. Mesela bir insan, bir şeyleri bir yerden başka bir yere yalnızca düşünerek aktaramadığı gibi, sizler veya ben de güneşi ve yıldızları evde oturup onları izleyerek hareket ettiremeyiz. İnsan bedeni almış olan Tanrı Kelâmı için ise durum farklıdır. O'nun bedeni kendisi için bir sınırlandırma değil, araçtı; öyle ki her şeyde her daim olsun ve aynı zamanda da her şeyin dışında, Baba'da dinlenebilsin. Aynı zamanda –ki bu bir gizemdir– insan olarak insani bir yaşam sürüyor, Kelâm olarak evrendeki hayatı sürdürüyor ve Oğul olarak da Baba ile olan sabit birliğini devam ettiriyordu. Bu nedenle bakireden doğması bile O'nu herhangi bir biçimde değiştirmemekle birlikte, bedende olması da asıl özünü tahrif etmedi. Tersine, bedende olmakla o bedeni kutsadı. Çünkü O'nun her şeyde olması, her şeyin tabiatını paylaştığı anlamına gelmiyor, ancak her şeyi var ettiği ve sürdürdüğü anlamına geliyordu. Güneşin dünyadaki nesnelere kendi ışınlarını vermekle tabiatının değişmediği, ancak ışınını yansıttığı şeyleri aydınlattığı ve pak kıldığı gibi, güneşi var eden Kelâm da bedende var olarak lekelenmez, ancak büründüğü vücudu pak kılar; [yazılmış olduğu gibi] “O günah işlemedi, ağzından hileli söz çıkmadı.”²⁴

(18) Bu nedenle bu kutsal konuda yazan kişiler, O'nun yemesinden, içmesinden ve doğmasından bahsettiklerinde, bedeni kastederek o bedenin yemek yiyerek tabiatını sürdürdüğünü anlatmaya çalıştıklarını anlamalısınız; bedenle birleşmiş olduğu sürede Kelâm Tanrı, aynı anda evreni yönetiyor ve kendisini yalnızca insan olarak değil, ancak Tanrı olarak bedende yaptığı işlerle açıklıyordu. Tüm o işlerin, O'nun işleri olduğunu söylemek doğrudur, çünkü bunları yapan beden hakikaten de yalnızca O'na aitti; üstelik onların O'nu insan olarak [da] nitelendirmeleri, bedeninin yalnızca sıradan bir görünüm değil, ancak gerçek olduğunu göstermeleri bakımından doğrudur. Doğmak ve yemek yemek gibi bu tarz sıradan şeyler O'nun hakikaten de bedende olduğunu gösteriyor, lakin o beden vasıtasıyla yaptığı olağanüstü şeyler, O'nun Tanrı'nın Oğlu olduğunu kanıtlıyordu. İmansız Yahudilere söylediği bu sözlerin anlamı tam da budur: “Eğer Babam'ın işlerini yapmıyorsam, bana iman etmeyin. Ama yapıyorsam, bana iman etmeseniz bile, yaptığım işlere iman edin. Öyle ki, Baba'nın bende, benim de Baba'da olduğumu bilersiniz ve anlayasınız.”²⁵

Görünmez olarak yaratılıştaki işleriyle bilinmekteydi; aynı biçimde Tanrılığı insan bedenine büründüğünde, bedende yaptıkları hala O'nun yalnızca sıradan bir insan olduğunu değil, ancak Tanrı'nın Gücü ve Kelâmı olduğunu beyan ediyordu. Örneğin,

24. 1. Petrus 2:22

25. Yuhanna 10:37–38

kötü ruhlara yetki sahibi olarak emir verip kovması insani değil, ilahi bir nitelik; O'nun her türlü hastalığı iyileştirdiğini gördükten sonra hala Tanrı değil, ancak yalnızca insan olduğunu söylemeye kim cesaret eder? Cüzamlıları arındırdı, kötürümleri yürüttü, sağır olanların kulaklarını, kör olanların gözlerini açtı; O'nun iyileştiremediği hiçbir hastalık yoktu. En dikkatsiz bir gözlemci bile bunların Tanrı'nın işi olduğunu anlayabilir. Mesela, kör olarak doğmuş bir adam, insanın Yaratıcısı ve tüm yaratılışın Hâkimi olan Baba'dan başka kim tarafından iyileştirilebilir ki? Bunu yapabilen Kişinin kuşkusuz doğumun Rabbi olması gerekir. Bu aynı zamanda O'nun başlangıçta insan olmasında da kanıtlanmıştır. O'nun bedeni bir bakirede şekillendi ve her şeyin Yapıcısı olduğuna göre bu, O'nun Tanrılığına ilişkin küçümsenecek bir kanıt değildi. Babası olmadan, bir bakirede oluşmuş olan bu eşsiz beden, aynı zamanda her şeyin Yapıcısı ve Rabbi olduğu sonucuna ulaşamayacak olan var mı?

Kana [köyündeki] mucizeyi ele alalım. Suyun şaraba dönüştüğünü görenler, bunu yapan Kişinin, suyun Yaratıcısı ve Rabbi olduğunu anlamayabilirler miydi? Suyun üzerinde tıpkı karada olduğu gibi yürümesinin nedeni de, kendisini izleyenlere her şeyin Efendisi olduğunu kanıtlamaktı. Çok az şeye sahipken, beş ekmek ile beş bin kişiyi doyurması da O'nun herkesten üstün Rab olduğunu kanıtlamaz mı?

4

Mesih'in Ölümü

(19) Kurtarıcı tüm bunları yaptı; öyle ki O'nun yaratılıştaki varlığına kör olan, lakin bedende yaptığı Tanrısal şeyleri gören insanlar, Baba'ya ilişkin bilgiyi yeniden edinebilsinler. Çünkü daha önce de söylediğim gibi [insanlar,] kötü ruhlar üzerindeki yetkisini gördükten sonra, O'nun gerçekten de Tanrı'nın Oğlu, Hikmeti ve Gücü olduğuna ilişkin kuşku duyabilir mi? Yaratılışın kendisi bile O'nun emriyle sessizliğini bozdu ve müthiş bir biçimde, zaferin abidesi olan çarmıhın önünde tek bir sesle, orada bedeniyle acı çeken Kişinin yalnızca insan değil, ancak Tanrı'nın Oğlu ve herkesin Kurtarıcısı olduğunu beyan etti: Güneş yüzünü gizledi, yer yerinden oynadı, dağlar parçalandı ve bütün insanlar dehşete düştü. Tüm bu olanlar, çarmıhtaki Mesih'in Tanrı olduğunu ve tüm yaratılışın O'nun kulu olduğunu ve Efendisinin huzurunda korkuyla tanıklık ettiğini gösteriyordu.

Böylece Tanrı'nın Kelâmı, insanlara kendisini yaptığı işler vasıtasıyla gösterdi. Bir sonraki adımda O'nun yeryüzündeki hayatı ve bedensel ölümünün tabiatını ele almamız gerekiyor. Bu hakikaten de imanımızın merkezidir ve bu konuda insanların her yerde konuştuklarını duyabilirsiniz; bununla da Mesih, tıpkı yaptığı işlerde olduğu gibi kendisinin Tanrı ve Tanrı'nın Oğlu olduğunu açıklamıştır.

(20) O'nun kendisini bedende göstermesini, koşullarımızın ve anlayışımızın müsaade ettiği ölçüde inceledik. Bozulabilen bir şeyi bozulmaza dönüştürebilen tek Kişinin, ezelden beri her şeyi yoktan var eden Kurtarıcı olduğunu gördük; [ayrıca] Baba'nın Suretinin insanlarda [kendi] suretini yeniden var edebileceğini ve Rabbimiz İsa Mesih haricinde hiç kimsenin fanilere ölümsüzlük veremeyeceğini ve her şeyi tasarlayanın yalnızca Kelâm olduğunu ve insanlara Baba'yı tanıtabilecek ve de putlara ibadeti ortadan kaldırabilecek Kişinin yalnızca O'nun hakiki ve biricik Oğlu olduğunu gördük. Lakin tüm bunların ötesinde, ödenmesi gereken bir borç söz konusuydu; çünkü daha önce de söylediğim gibi herkesin ölmesi gerekiyordu. O halde burada, Kelâmın niçin aramızda yaşamış olduğuna ilişkin ikinci neden ortaya çıkıyor – şöyle ki, yaptığı işlerle Tanrılığını kanıtlayınca herkes uğruna kendisini kurban olarak sunabilsin ve herkes uğruna kendi tapınağını ölüme teslim etsin; öyle ki, insanın yerine ölsün ve onu

Kelâmın Vücut Bulması Üzerine

ana isyanın bedelinden özgür kılabilsin. Bunu yaparak aynı zamanda ölümden daha güçlü olduğunu gösterdi ve dirilişin ilk örneği olarak bedeninin bozulmamış olduğunu kanıtladı.

Bu konuyu yeniden ele almamız sizleri şaşırtmamalıdır. Tanrı'nın iyi isteğinden ve O'nun kendi sevgi dolu hikmetinde olmasını buyurduğu şeylerden bahsediyoruz ve aynı konuların üzerinden defalarca geçmek, bazı şeyleri atlamaktan iyidir. O halde Kelâmın bedeni eşsiz bir biçimde bakirede şekillenmesine rağmen, insan bedeni olarak aslında faniydi ve diğer bedenler gibi ölümlüydü. Lakin Kelâmın [o bedende] yaşaması, o bedeni doğal meybinden uzaklaştırdı; öyle ki bozulmuşluk onu etkilemesin. Böylelikle iki zıt kutup aynı bedende yer aldı: Ölüm Rabbin bedeninde etkindi; ancak buna rağmen bedende Kelâm olduğu için ölüm ve bozulmuşluk aynı biçimde ortadan kalktı. Bedelin tümünden ödenmesi için herkes uğruna ölünmesi gerekiyordu. Bundan dolayı Kelâm, söylemiş olduğum gibi ölemeyeceği için insan bedeni aldı; öyle ki, kendisini herkes uğruna sunabilsin ve onlarla olan birliğinden dolayı herkes uğruna acı çekebilirsin: "...ölüm gücüne sahip olanı, yani iblisi, ölüm aracılığıyla etkisiz kılmak üzere onlarla aynı insan yapısını aldı."²⁶

(21) O halde korkmayın! Herkesin Kurtarıcısı bizim uğrumuza öldüğüne göre, Mesih'e iman eden bizler, yasanın yerine getirilmesiyle artık geçmişteki insanlar gibi ölmeyeceğiz. Mahkûmiyet sona erdi; şimdi dirilişin gücüyle bozulmuşluk yok oldu ve ortadan kalktı ve bizler fani bedenlerimizle Tanrı'nın her birimiz için belirlemiş olduğu iyi zamanda özgür kıldık; öyle ki daha iyi bir dirilişe sahip olalım. Toprağa serpilen tohumlar gibi yok olduğumuzda mahvolmuyoruz; ancak tıpkı tohumlar gibi yeniden canlanıyoruz, çünkü ölüm Kurtarıcının lütfuyla etkisiz kılındı. Bu nedenle diriliş konusunda bizlere güvence veren kutsanmış Pavlus şöyle diyor: "Çürüyen ve ölümlü beden çürümezliği ve ölümsüzlüğü giyinince,"Ölüm yok edildi, zafer kazanıldı!" diye yazılmış olan söz yerine gelecektir. "Ey ölüm, zaferin nerede? Ey ölüm, dikenin nerede?"²⁷

Bazı insanlar şunu sorabilir: "O halde madem O kendi bedenini herkes uğruna feda etmek istedi, bunu niçin herkese açık bir çarmıha gerilme töreni yerine özel olarak yapmadı? Şüphesiz, bedenini bu denli utanç verici ölüme teslim etmek yerine en azından onurlu biçimde ölürdü." Lakin bu savı daha dikkatlice incelediğinizde ve onun insana özgü bir fikir olduğunu gördüğünüzde, Kurtarıcının yaptığına gerçekten ilahi ve birkaç nedenden dolayı Tanrılığına yaraşır bir şey olduğunu görebilirsiniz. Birinci neden şudur: İnsanların doğal şartlar altındaki ölümleri, tabiatlarının zayıflığından

26. İbraniler 2:14

27. 1. Korintliler 15:54-55

dolayıdır. Fakat Rab böyle değildir. O, Tanrı'nın Gücü ve Tanrı'nın Kelâmıdır ve Yaşamın ta kendisidir; zayıf değildir. Eğer tıpkı diğer insanlar gibi yatağında sessizce ölmüş olsaydı, bu sanki O'nun tabiatı doğrultusunda gerçekleşmiş ve diğer insanlardan hiçbir farkı yokmuş gibi görünürdü. Lakin kendisi Kelâm, Yaşam ve Güç olduğundan dolayı vücudu kuvvetliydi ve ölümün gerçekleşmesi gerektiğinden dolayı da başkaları tarafından öldürülerek kurbanını mükemmelleştirdi. Başkalarına şifa veren birisi, nasıl olur da hasta olur? Veya başkalarının güçlendiği şeylerle nasıl olur da O'nun bedeni zayıf düşer? Burada, "hastalığa şifa verdiği gibi ölümü niye engellemedi?" diye sorabilirsiniz. Çünkü O, kesin olarak ölmek üzere bir beden almıştı ve ölümü önlemek dirilişi engellemek olurdu. Hasta olamayışı ve zayıflıktan konu açılmışken; "açlıktan ölebilir miydi?" diye sorabilirsiniz. Evet, acıkiyordu çünkü sahip olduğu bedenin özelliklerinden biri de buydu, fakat açlıktan da ölmedi, çünkü acıkan bedene sahip olan Rabdi. Benzer biçimde herkes uğruna ölse de, bedeni mahvolmadı. Mükemmel bir biçimde dirildi çünkü bedeni Yaşam Olanın bedeniydi.

(22) Muhtemelen başka birisi de, "Rabbin kendisini Yahudilerin tasarılarından kurtarması kendisi için daha iyi olurdu ve [böylelikle] bedeni ölümden tamamen korunmuş olurdu" [diye düşünebilir]. Ancak bunun da O'nun için nasıl uygun düşmediğine bir bakalım. Kelâm ve Yaşam olarak bedenini kendi elleriyle ölüme teslim etmesi uygun olmayacağı gibi, başkaları tarafından gelecek olan ölümden kaçması da uygun olmazdı. Aksine, son derece büyük bir kararlılıkla [ölüme] yürüdü ve tabiatı gereği ne bedeninden vazgeçti ne de Yahudilerin komplolarından kaçtı. Ve yaptığı bu hareket, Kelâmın kısıtlılığı veya zayıflığı değildi, çünkü ölümü alt etmek üzere onu bekliyor ve bunu herkes uğruna yapmaya can atıyordu. Kaldı ki, Kurtarıcı kendisi uğruna değil ancak beşeriyet uğruna ölmeye geldiğine göre, bedenini bireysel bir ölüm eylemiyle terk etmedi. Çünkü Yaşamın ta kendisi olduğu için bu mümkün değildi; lakin insanların elinden gelecek olan ölümü kabul etti ve böylelikle ölümü kendi bedeninde tamamen yok etti.

Rabbin bedeninin niçin bu şekilde öldüğüne ilişkin daha iyi bir kavrayış sağlamak üzere başka nedenler de var. O'nun gelmesindeki en yüce sebep, bedenin dirilişini sağlamaktı. Bunu yapması ölüm ve bozulmuşluk üzerindeki zaferinin ve [iman edenlerin] sahip oldukları bedenlerinin de sonunda bozulmayacağına dair güvencenin anıtıdır, [öyle ki] gelecekteki dirilişin bir örneği ve belirtisi olsun diye bedenini bozulmuşluktan korusun. Lakin yine [söylüyorum:] eğer bedeni hastalansaydı ve Kelâm o halde kalmış olsaydı, bu hiç de uygun olmazdı! Başka insanların bedenlerine şifa veren Kişi, kendi bedenini ihmal mi edecekti? İhmal etseydi şifa mucizelerine nasıl inanılabilirdi? Hastalığını iyileştirmeseydi insanlar şüphesiz O'na ya gülerlerdi ya da O'nu has insani duygulardan yoksun olarak görürlerdi, çünkü iyileştirebildiği halde iyileştirmede.

Kelâmın Vücut Bulması Üzerine

(23) O halde bir kez daha varsayalım ki hiç hastalanmadı, ancak bir süre bir yerlere saklandıktan sonra yeniden ortaya çıkıp ölümden dirildiğini söyledi. Bu durumda O'na yalnızca masal anlatıcısı denirdi. Çünkü öldüğüne hiç kimse şahit olamadığı için dirildiğine de hiç kimse inanmazdı. Dirilişten önce ölmek gerekir, çünkü ölüm olmadan diriliş de söz konusu olamaz. Şahit olunmamış bir ölüm, dirilişi destekleyebilecek herhangi bir kanıttan veya delilden yoksun bırakmış olur. Dirilişi açıkça beyan ettiyse, ne diye gizlice ölmeyi tercih etsin? Kendisinin Kelâm olduğuna dair herkesi ikna etmek için, kötü ruhları kovmak, doğuştan kör olan adamı iyileştirmek ve suyu şaraba dönüştürmek gibi mucizeleri açık bir şekilde yaparken, Yaşamın ta kendisi olduğunu kanıtlamak amacıyla fani bedeninin bozulmamışlığını neden gizli bir biçimde ilan etsin? Ayrıca, havariler O'nun ölümünün hakikiliğini bilmeden, dirilişine ilişkin nasıl bu kadar cesurca konuşabildiler? Veya kendileri O'nun ölümüne şahitlik etmeden, dinleyenlerin bu sözlere inanacaklarını nasıl bekleyebildiler? Çünkü eğer Ferisiler, olan biten her şey gözlerinin önünde olmasına rağmen, kendileri inanmayı reddederek diğer insanları da vazgeçirmeye çalışırken, ölümü gizlide yaşanmış olsaydı inanmamak için daha birçok bahane üretilmiş olmaz mıydı? Eğer Rab herkesin görebileceği bir biçimde ölmeseydi, ölümün sonunu, ölüm üzerindeki zaferini, bedeninin bozulmamışlığını ve bozulmuşluğun tamamen ortadan kaldırıldığını ve hükümsüz kaldığını nasıl beyan edebilirdi?

(24) Daha cevaplanması gereken bazı olası itirazlar da var. Kimileri herkesçe bilinen ve daha sonra gerçekleşecek olan dirilişe inanmak için aleni bir ölümün gerekliliğini kabul etse bile, çarmıhta utanç verici bir ölüm yerine daha onurlu bir şekilde ölebileceğini söyleyebilirler. Oysa bu bile O'nun ölüm üzerindeki gücünün, hususi ve kendisi için seçmiş olduğu bir ölümle sınırlı olduğuna ilişkin kuşku uyandırabilir ve bu da, bir kez daha dirilişe inanmamak için bir bahane oluşturabilir. Bu nedenle ölüm O'nun bedenine kendisinden değil, ancak düşmanca bir eylem neticesinde geldi; öyle ki, Kurtarıcı ölümün türünden bağımsız olarak onu yok edebilsin. Güçlü bir savaşçı, babayiğit ve kuvvetli bir adam kendi düşmanlarını seçmez, yoksa bazılarından korktuğu düşünülür. Bunun yerine seyircilerin onları seçmesine izin verir ve eğer seyirciler o kişiye karşı düşmanca [tavır sergiliyorlarsa, bu kişi de] ona karşı seçtikleri herhangi birini yenip gücünü sergilemek ister. Aynı durum Mesih için de geçerlidir. Yaşam Kaynağı, Rabbimiz ve Kurtarıcımız olarak başka türlü bir ölümden korktuğunu hiç kimse düşünmesin diye, nasıl öleceğini kendisi belirlemedi. Hayır! [Ölümü] kabul etti ve başkalarının çarpıttığı ölümü üzerine aldı ve diğer düşmanları için dehşet verici ve karşılaşmayı asla göze alamadıkları ölümü yaşadı ve tüm bunları, ölümü alt etmekle Yaşam olduğu bilinsin ve ölümün gücü nihayet kırılmış olarak kabul edilsin diye yaptı.

Böylece müthiş ve güçlü bir paradoks oluştu, çünkü O'nun onurunu kıracağını ve utandıracağını düşündükleri ölüm, O'nun ölüm üzerinde galip gelmesiyle görkemli bir zafere dönüştü. Bu nedenle ne kafası kesilen Yahya gibi ölü olarak kalmaya devam etti ne de Yeşaya gibi dehşete düştü: Ölümde bile bedeni tam ve parçalanmamış olarak kaldı; öyle ki, gelecekte Kiliseyi bölmek isteyenlerin hiçbir bahanesi olmasın.

(25) Kilise dışında olanların itirazları saymakla bitmez. Lakin samimi bir Hristiyan O'nun niçin başka bir şekilde değil de çarmıhta acı çekerek öldüğünü bilmek istiyorsa, buna şöyle cevap verdiğimizi bilsin: Rab hakikaten de bizim uğrumuza, olağanüstü biçimde tek bir ölümü tercih etti, bundan başka çare yoktu. Bizim üzerimizdeki laneti almaya geldi; lanetlenmiş bir ölümü kabul etmeseydi, nasıl olur da “bizim uğrumuza lanetli”²⁸ sayılabilirdi? Ve o ölüm çarmıhtı; yazılmış olduğu gibi: “Ağaç üzerine asılan herkes lanetlidir.”²⁹ Rabbin ölümü herkes uğruna ödenen fidyedir ve böylelikle “aradaki engel duvarı”³⁰ yıkılmış ve Diğer Uluslara çağrı yapılmıştır. Kolları iki yana ayrılmış olarak gerçekleşen tek ölüm çarmıh olduğuna göre ve eğer çarmıha gerilmediyse, nasıl olur da bizi çağırabilir? Ölümünün uygunluğunu ve iki yana ayrılmış kollarını görüyoruz: Öyle ki, bir eliyle kadim halkını [yani Yahudileri], öbür eliyle de Diğer Ulusları kucaklasın ve kendisinde birleştirebilsin. Öyle olmasına karşın Kurtarıcı ölümüyle neler yapacağını daha önce açıklamıştı: “Ben yerden yukarı kaldırıldığım zaman bütün insanları kendime çekeceğim.”³¹ Ve hava, beşeriyetin düşmanı ve cennetten düşmüş olan iblisin bölgesidir ve iblis, diğer kötü ruhlarla beraber her iki hususta itaatsizlik yaparak, hem canları hakikatten uzaklaştırıyor hem de hakikati aramak isteyenlere engel teşkil ediyor. Elçi bunun hakkında şunları söylemiştir: “Bu dünyanın gidişine ve havadaki hükümlerliliğin egemenine, yani söz dinlemeyen insanlarda şimdi etkin olan ruha uymaktaydınız.”³² Rab iblisi yok etmeye ve elçinin dediği gibi, “perdede, yani kendi bedeninde”³³ cennete gitmemiz için “yol” hazırlamaya geldi. Bunlar ölüm aracılığıyla olmalıydı; ayrıca havadaki yani çarmıhtaki ölüm aracılığıyla olmayacaksa, nasıl bir ölümle olabilirdi? Burada bir kez daha Rabbin acı çekmesinin nasıl doğal bir şey olduğunu görüyoruz; çünkü böyle “kaldırılmasıyla” havayı düşmanın her türlü etkisinden temizledi. “Şeytan'ın gökten yıldırım gibi düştüğünü gördüm”³⁴ demişti ve böylelikle cennete giden yolu bir kez daha açarak şöyle dedi: “Kaldırın başınızı, ey kapılar! Açılın, ey eski kapılar!”³⁵ Çünkü

28. Galatyalılar 3:13

29. Galatyalılar 3:14

30. Efesliler 2:14

31. Yuhanna 12:32

32. Efesliler 2:2

33. İbraniler 10:20

34. Luka 10:18

Kelâmın Vücut Bulması Üzerine

bu kapıları her şeyin Rabbi olan Kelâmın açması gerekirdi; sonuçta hiçbir şey Yaratıcısı için imkânsız değildir. Hayır, buna ihtiyacı olan bizlerdik, kendi bedenine yüklediği insanlar bizlerdik – O bedenini herkes uğruna ölüme teslim etti ve böylece cennet yolunu açmış oldu.

5

Diriliş

(26) O halde, O'nun çarmıhta bizim uğrumuza ölmesi tamamen uygundu ve bu işin ne denli mantıklı olduğunu ve dünyanın kurtuluşunun başka hiçbir yolla mümkün olmayacağını da görebiliyoruz. Çarmıhta bile kendisini gözlerden saklamadı; aksine, tüm yaratılışın Yaradan'ın huzuruna şahitlik etmesini temin etti. Dolayısıyla, O'nun hakikaten ölü olduğu görüldüğü zaman, tapınak olan bedeninin uzun süre asılı kalmasına izin vermedi; ancak zaferinin güvencesi ve nişanı olarak, mutlak ve bozulmaz bir biçimde üçüncü gün ölümden dirildi.

Bedenini diriltmeye ve ölümden hemen sonra dirilmeye kesinlikle gücü yeterdi. Lakin tamamen bilge olan Kurtarıcı böyle bir şey yapmadı ki, bazı kimseler O'nun hakikaten veya tamamen öldüğünü inkâr edemesinler. Ayrıca, burada O'nun ölümü ve dirilişi arasındaki süre iki günden az olsaydı, bozulmamışlığının ihtişamı görünmeyebilirdi. Tam bir gün boyunca bekledi ve hakikaten ölmüş olduğunu gösterdi ve üçüncü gün tamamen bozulmamış biçimde dirildi. Aradan geçen süre, insanların bu ölümü unutabilecekleri ve aynı bedenin dirildiğine ilişkin şüpheyi düşecekleri kadar uzun değildi. Hayır, olanlar insanların kulaklarında henüz çınlarken ve gözlerinin önündeki tasvirleri hala mevcutken, halk hala telaşlıyken ve O'nu öldürenler hala olay yerindeyken ve tüm olanlara şahitlik ediyorken, Tanrı'nın Oğlu üç gün sonra ölümsüz ve bozulmamış bedeninde bir kez daha ortaya çıktı. Kelâmın içinde yaşadığı beden ölmesinin bir tabii zayıflık olmadığı herkesçe biliniyordu; [ölmesinin] nedeni, Kurtarıcının ölümün gücünü alt etmesiydi.

(27) Bu ölümün ortadan kalkmasının ve çarmıh vasıtasıyla kazanılan zaferin çok güçlü ispatı şu hakikatle ortaya çıkmıştır: Mesih'in tüm öğrencileri ölümü hakir gördüler; ölüme karşı savaştılar ve bunu korkuyla yapmak yerine, çarmıh işareti ve Mesih'e olan imanlarıyla onu ayakları altında çiğnediler. Kurtarıcının ilahi vücut bulmasından önce, en kutsal insanlar bile ölümden korkar ve ölmüş olanlar için mahvolmuşçasına matem tutarlardı. Fakat şimdi Kurtarıcının bedeni dirildi; ölüm artık ürkütücü gelmemekte, Mesih'e iman eden herkes ölümü ayakları altında çiğnemekte ve Mesih'e imanlarını inkâr edeceklerine ölmeyi tercih etmektedirler; zira

Kelâmın Vücut Bulması Üzerine

ölecekleri zaman mahvolmayacaklarını, lakin hakikaten diriliş vasıtasıyla bozulmadan yaşayacaklarını biliyorlar. Ancak ölümle övünen o eski iblis, şimdi ölümün acıları kırıldığı için kendisi hakikaten ölü olarak kalacaktır. Bunun da ispatı vardır. Çünkü Mesih'e iman etmeden yaşayan insanlar, ölümün korkunç olduğunu düşünerek ondan korkarlardı; ancak iman dönüşümü yaşadıkları anda, ölüme doğru cesaretle yürüyor ve böylece Kurtarıcının dirilişine [bizzat] kendileri şahit oluyorlardı. Hatta sadece erkekler de değil, kadınlar ve çocuklar da ölümün gelişini hızlandırmaya ve kendilerini bedensel olarak terbiye etmeye çalışıyorlardı. Ölüm öyle güçsüz bir hale geldi ki, kadınlar bile artık ölümün tüm gücünü kaybettiğini bilerek onunla alay ettiler. Ölüm, meşru bir hükümdar tarafından tamamen yenilgiye uğratılan bir zalim gibi oldu; elleri ve ayakları bağlanmış şekilde yol kenarında yatıyor, yoldan geçenler de ona bakarak vurup onu aşağılıyorlar ve hükümdar onu alt ettiği için artık onun zulmünden ve hiddetinden korkmuyorlar. Ölüm mağlup oldu ve Kurtarıcının çarmıhta yaptığıyla mühürlendi. Ölümün elleri ve ayakları bağlandı; Mesih'te olan herkes onu ayakları altında çiğneyerek, "Ey ölüm, zaferin nerede? Ey ölüm, dikenin nerede?"³⁶ diye alay etmektedir.

(28) Sizce ölümün mağlubiyetine ilişkin bu delil yeterince güçlü değil midir? Yahut Mesih'te olan genç erkeklerin ve kızların, bu hayatın ötesini düşünüp kendilerini ölmeye hazırlamaları küçük bir delil midir? Tabiat bakımından herkes ölümden ve bedensel yok olmadan korkmaktadır; en çok hayrete düşüren şey de, imanla çarmıha sarılmış olan kişinin tabii korkuyu hakir görmesi ve çarmıh sayesinde artık ölümle yüzleşmekten korkakça kaçmamasıdır. Ateş, tabiatı gereği yakar. Diyelim ki, Kızılderili yanmaztaşından oluşan ve yanacağından korkmadığınız bir maddeye sahipsiniz ve onu ateşe tutmakla ateşin zayıflığını ispat etmiş oluyorsunuz. Bunun hakiki olduğundan şüphe duyan biri varsa, ihtiyacı olan tek şey kendisini o maddeye bürüyüp ateşe dokunmak olacaktır. Yahut daha önceki örneğimize dönecek olursak, eğer birisi [eli kolu] bağlanmış ve çaresiz, ancak bir zamanlar insanların kalplerine korku salan bir zalim görmek isterse, o zalimin mağlup edildiği bölgeye gitmesi yeterli olacaktır. Eğer birisi tüm bu delillere, Mesih'teki onca şehide ve O'nun hakiki kullarının günlük ölüm dikenine rağmen ölümün mağlup edildiğinden şüphe duyarsa, bu denli büyük bir hadiseye hayret edebilir; ancak imansızlık ve onca bariz delile ilişkin inatçılık etmemelidir. Hayır, o yanmaztaşı ve zalime galip gelmiş bir hükümdarı kanıtlamak isteyen birisi gibi olmalıdır. Mesih'e imanı benimsemeli, ölümün mağlubiyetine inanmalı ve O'nun öğretilerine gelmelidir. Tam da o zaman ölümün zayıflığını ve nasıl tamamen mağlup edildiğini görecektir. Hakikaten, bir zamanlar imansız ve alaycı olan, ancak

36. 1. Korintliler 15:55

imanlı olduktan sonra Mesih'in uğruna ölüme kafa tutup şehit olan birçok insan vardır.

(29) O halde eğer ölümün ayaklar altında çiğnenmesi, çarmıh işareti ve Mesih'e olan imanla gerçekleşiyorsa, demek ki ölüm üzerinde zafer kazanan ve onun gücünü kıran Kişi Mesih'ten başkası değildir. Ölüm bir zamanlar güçlü ve korkunçtu; şimdi ise Kurtarıcının gelmesi, bedeninin ölümü ve dirilişiyle ezildi ve ölümün bozguna uğratılması ve de tamamen yok edilmesi, çok bariz şekilde çarmıhta asılmış olan Mesih sayesinde oldu. Gecedен sonra güneş doğduğunda ve tüm dünyaya ışık saçtığında, karanlığı kovan ve her yere ışık saçanın güneş olduğundan şüphe duyulmaz. Aynı biçimde ölümün ezilmesi ve çiğnenmesi, Kurtarıcının bedende görülmesi ve çarmıhtaki ölümü sayesinde mümkün oldu; şöyle ki, ölümü hiç eden ve kendi öğrencilerinde günlük zaferler kazandıran da O'dur. Tabiat bakımından zayıf olan insanların bu hayatta kalmak yerine, ölüme kafa tuttuklarını, bedenlerinin bozulmasından korkmadıklarını, ölümler diyarına inmekte korkusuz olduklarını ve bunu teşvik edici bir ruhla yaptıklarını ve işkencelerden kaçmak yerine Mesih uğruna ölümün çabucak gelmesini istediklerini gördüğünüzde aksini nasıl düşünebilirsiniz? Kendi gözlerinizle erkeklerin, kadınların ve hatta çocukların Mesih'in dini uğruna ölümü davet ettiklerini gördüğünüzde, Mesih'e şahitlik eden tüm bu insanların her birine –[yani] iman eden ve çarmıha tutunan kimselere– bizzat O'nun tarafından zafer bahşedildiğini anlayamayacak kadar zihninizde nasıl bu denli kuşkucu ve inatçı olabilirsiniz? Özellikle onun nasıl vahşi olduğunu bilen bir kimsenin, [başı] ayakkabıyla ezilmiş bir yılan gördüğünde, ölü olduğundan şüphe duymayacağı gibi; çocukların bir aslanla alay ettiklerini gördüğünde de, o aslanın ya ölü olduğundan ya da tamamen güçsüz kaldığından kuşku duymayacaktır. Bu şeyler gözlerimizle görülebilir ve bu ölümün mağlubiyeti için de geçerlidir. O halde, Mesih'e iman eden kişilerin ölümle alay ettiklerine veya hor gördüklerine şahit olduğunuz zaman, ölümün Mesih tarafından yok edildiğini ve neticesinde gelen bozulmuşluğun tamamen bittiğini gördüğünüzde şüpheyi düşmeyin.

(30) Söylediğimiz şey, Rabbin ölümü yok ederek elde ettiği zafer ve çarmıh gerçeğine ilişkin küçük bir delil değildir. Lakin herkesin Kurtarıcısı ve Hakiki Yaşam olan Mesih'in yaptıklarından kaynaklanan bedenin ölümsüzlüğe dirilişi, zihinsel gözü açık olanlar için sözlerden çok eylemlerle ispat edildi. Çünkü eğer gösterdiğimiz üzere ölüm yok edilmişse ve herkes Mesih'ten dolayı onu eziyorsa, ölümün başını ilk ezen ve kendi bedeniyle onu yok eden [Mesih] daha fazlasını yapmıştır! Ölüm O'nun tarafından yok edilmiş olduğuna göre, yok edilen ölüme ilişkin delil olarak O'nun bedeninden başka ne gösterilebilir? Ölümün yok edilmesinin sergilenmesini sağlayan şey Rabbin bedeni değil de nedir? Ancak eğer birisi tüm bunları yetersiz

Kelâmın Vücut Bulması Üzerine

buluyorsa, günümüzdeki gerçeklerden kanıt bulmaya çalışıp dursun. Ölü insanlar etkili bir eylemde bulunamazlar; diğer insanlar üzerindeki etki güçleri yalnızca mezara kadardır. Başka insanları etkileyen işler ve eylemler, yalnızca dirilere aittir. Peki, şimdi o halde bu meselenin delillerini inceleyelim. Kurtarıcı, insanlar arasında etkin bir biçimde çalışmaktadır, her gün dünyanın dört bir yanındaki –Grekçe konuşan dünyanın sınırları dâhilinde ve haricinde– sayısız insanı, imanını ve öğretisini kabul etmeye ikna etmektedir. Bunu bilmesine rağmen herhangi bir [insan] O’nun dirildiğine ve yaşadığına veya bizzat O’nun Yaşamın kendisi olduğuna ilişkin şüphe eder mi? Ölü bir insan, diğer insanların vicdanlarına dokunarak, atalarının tüm geleneklerini bırakıp, Mesih’in öğretisine boyun eğmelerini sağlayabilir mi? Eğer O, artık yeryüzünde etkin değilse –ki eğer ölüyse etkin değildir– diri olanlara kendi işlerini bıraktırarak –yani zinacıya zinayı, katile cinayeti, adaletsiz tamahkârlığı bıraktırarak– dinsiz ve tanrısız nasıl birer dindara dönüştürebilir? Eğer dirilmemişse ve hala ölüyse, imansızların diri olduklarını düşündüğü sahte ilahları ve ibadet ettikleri kötü ruhları nasıl bozguna uğrattıp kırıp geçirebilir? Mesih’in ikrar edildiği yerde putperestlik yok olur ve kötü ruhların foyaları ortaya çıkar; hakikaten, hiçbir kötü ruh o isme karşı koyamaz ve o anda kaçır. Tüm bunlar ölü birinin değil, ancak Diri Olanın işidir. O’nun ismini duyunca kaçan kötü ruhların ve mahvolan putların diri olduklarını, lakin onları kovan ve yok eden ve onların bile Tanrı’nın Oğlu olarak kabul ettikleri Kişinin ölü olduğunu söylemek saçma olurdu.

(31) Kısacası, dirilişe inanmayanların ilahları ve kötü ruhları ölü Mesih’i kovamıyorlarsa, bu hususta destekleyici hiçbir delilleri yoktur. Aksine, onların ölü olduğunu ilan eden de O’dur. Ölü bir kişinin hiçbir şey yapamayacağını kabul ettik. Ancak Kurtarıcı güçlü bir biçimde her gün çalışıyor, insanları dine çekiyor, onları erdemiyle ikna ediyor, ölümsüzlüğü öğretiyor, göksel şeyler için onların isteklerini körüklüyor, Baba’nın bilgisini açıklıyor, ölüm karşısında güç veriyor, kendisini herkese gösteriyor ve putların dinsizliğini parçalıyor. İmansızların ilahları ve kötü ruhları bunların hiç birini yapamaz ve Mesih’in huzurunda ölü iken, tüm şatafatları verimsiz ve geçersizdir. Çarmıh işaretiyle ise gözler yeryüzünden göklere yükseldiği zaman tüm büyüler önlenir ve yok olur, tüm putlar terk edilir ve uzaklaştırılır ve tüm anlamsız hazlar varlığını durdurur. O halde, ölü olan kim? Tüm bunları etkileyen Mesih’e ölü mü diyelim? Ancak ölülerin bir şeyleri etkileme gücü yoktur. Yoksa kötü ruhlar ve putlar gibi hiçbir şeyi etkileyemeyen ve hayattan yoksun ve etkisiz olan ölüme mi ölü diyelim? “Diri ve etkili”³⁷ olan Tanrı’nın Oğlu, her gün etkindir ve herkesin kurtuluşunu etkiler; ölüm ise tüm gücünden yoksun kaldı ve ölü olan aslında O değil, lakin putlar ve kötü

37. İbraniler 4:12

ruhlardır. Bu nedenle O'nun bedenini dirilmesine ilişkin burada şüpheyi yer yoktur.

Hakikaten de Rabbin bu bedensel dirilişine inanmayan kimseler, Kelâmın gücüne ve Tanrı'nın bilgeliğine ilişkin bilgiden yoksundurlar. Eğer O bir beden alıp, daha önce de yerine getirdiğini söylediğimiz gibi kendi amacını yerine getirdiyse, Rab onunla ne yapacaktı veya Kelâmın büründüğü vücudun nihai sonu ne olacaktı? Herkes uğruna ölümlü olup, ölüme teslim edildi; hakikaten de Kurtarıcının kendisini hazırladığı amacı buydu. Fakat diğer bir yanda ise ölü kalması imkânsızdı, çünkü [bedeni] Yaşam tapınağıydı. Bu nedenle tıpkı bir ölümlü gibi öldü, ancak Yaşam olduğu için dirildi ve dirilişi belirtilerle ilan edildi.

(32) Görünmez Tanrı'nın tabiatına uygun olarak, O'nun yaptıklarının açığa çıkması uygun düşüyordu ve kendi gözleriyle görmediklerinden dolayı Rabbin dirilişinden şüphe duyanlar, tabiat kanunlarını tümünden reddederler. Herhangi bir eylem olmadığında, temellerini imansızlığa dayandırırılar; fakat eylemler ortaya çıkıp kendilerini göstererek hakikati ispat ettiklerinde, bu denli bariz görünen dirilişi niçin kasten inkâr ederler? Maddi becerileri zayıf olsa da, şüphesiz gözleri Mesih'in gücüne ve Tanrılığına dair onlara inkâr edilemez deliller sunmaktadır. Kör bir adam güneşi göremez, ancak ısındığından dolayı güneşin dünyanın üzerinde olduğunu bilir; benzer bir biçimde Mesih'in Tanrılığını ve başkalarında sergilemiş olduğu gücü sayesinde kanıtladığı dirilişini inkâr edenler de öyledir. Eğer O ölü kalsaydı, bizler kötü ruhları kovamaz ve putları kıramazdık, çünkü kötü ruhlar ölü birine itaat etmezler. Lakin O'nun yalnızca isminin anılması bile onları kovuyorsa, kuşkusuz O ölü değildir; aksi halde ruhlar da O'nun ölü olduğunu bilip itaat etmezlerdi. Hakikat şu ki, fani insanın şüphe ile yanaştığı konuyu kötü ruhlar biliyorlar – O'nun Tanrı olduğunu biliyorlar ve bu nedenle O'ndan kaçıyor ve ayaklarına kapanarak O bedende iken yaptıkları gibi yalvarıyorlar: “Senin kim olduğunu biliyorum, Tanrı'nın Kutsalı'sın sen!”³⁸ Ve “Ey İsa, yüce Tanrı'nın Oğlu, benden ne istiyorsun? Tanrı hakkı için sana yalvarırım, bana işkence etme!”³⁹

Hem kötü ruhların itirafları hem de O'nun günlük hayatta yaptıkları, hiçbir şüpheyi yer vermeyecek biçimde Kurtarıcının kendi bedenini ölümden dirilttiğini ve Tanrı'nın Oğlu olduğunu, Kelâmı, Hikmeti ve Gücü olan Baba ile aynı Tanrı özünden olduğunu apaçık sergilemektedir. O, bu son günlerde bizim uğrumuza bedenini [kurban] vererek kurtuluşu sağlayan ve dünyaya Baba'yı tanıttandır. O, ölümü yok eden ve bozulmamış diriliş vaadiyle hepimizi özgürlüğe kavuşturan lütfu verendir. İlk ürün olarak öncelikle kendi bedenini diriltten ve bunu ölüm ve bozulmuşluğun üzerinde aldığı zaferinin

38. Luka 4:34

39. Markos 5:7

Kelâmın Vücut Bulması Üzerine

işareti olarak çarmıhta sergileyendir.

6

Yahudilerin Reddi

(33) Şu ana kadar Kurtarıcımızın Vücut Bulmasını inceledik ve bedeninin ölüm üzerinde galip gelerek dirildiğine ilişkin bariz deliller bulduk. Şimdi ise gelin [incelememizde] ilerleyelim ve Yahudiler ile Ulusların aynı husustaki imansızlıklarını ve gülünç eleştirilerini irdелейelim. Görülen o ki, her iki tarafın itirazı aynı türdendir; yani çarmıh ve Kelâmın insan bedeni almasındaki uygunsuzluk veya aykırılık (öyle düşünüyorlar). Lakin bizler bu itirazları ele almakta tereddüt etmiyoruz, çünkü bizim delillerimiz son derece barizdir.

O halde öncelikle Yahudilerle başlayacağız. Onların imansızlığı kendi okudukları Kutsal Yazılar'da bile reddediliyor; çünkü başından sonuna dek vahiy edilmiş olan Kutsal Kitap tüm bu hakikatleri bariz bir biçimde yazılmış sözlerle bir bütün olarak öğretmektedir. Peygamberler, bakirenin olağanüstü bir biçimde çocuk doğuracağını bildirmişlerdi: “İşte, kız gebe kalıp bir oğul doğuracak; adını İmmanuel koyacak; [İmmanuel] ‘Tanrı bizimle’ demektir.”⁴⁰ Ve Yahudilerin şüphesiz güvendikleri yüce bir insan olan Musa da, bu husustaki hakikatin önemini farkındadır. [Kendisi] şöyle demiştir: “Yakup soyundan bir yıldız çıkacak, İsrail'den bir önder yükselecek. Moavlıların alınlarını, Şetoğulları'nın başlarını ezecek.”⁴¹ Ve bir kez daha, “Ey Yakup soyu, çadırların, Ey İsrail, konutların ne güzel! Yayılıyorlar vadiler gibi, ırmak kıyısında bahçeler gibi, RAB'in diktiği öd ağaçları gibi, su kıyısındaki sedir ağaçları gibi. Onun tohumundan bir adam ortaya çıkacak ve birçok insan üzerinde egemenlik sürecek.”⁴² Ve bir kez daha Yeşaya şöyle diyor, “Çocuk daha 'Anne, baba demesini öğrenmeden, Şam'ın serveti ve Samiriye'nin ganimeti Asur Kralı'na götürülecek.”⁴³ Bu sözler, bir adamın ortaya çıkacağını önceden bildirmektedir. Kutsal Yazılar da daha sonra gelecek olanın her şeyin Rabbi olduğunu beyan ediyor. Şu sözler çok anlamlıdır: “İşte RAB hızla yol alan buluta binmiş Mısır'a geliyor! Mısır putları O'nun önünde titriyor,

40. Yeşaya 7:14

41. Çölde Sayım 24:17

42. Çölde Sayım 24:5-7; “Onun tohumundan” diye başlayan cümle, Eski Antlaşma'nın Septuaginta tercümesinden alınmıştır. (Ç.N.)

43. Yeşaya 8:4; Eski Antlaşma'nın Septuaginta tercümesinden alınmıştır. (Ç.N.)

Kelâmın Vücut Bulması Üzerine

Mısırlıların yüreği hopluyor.”⁴⁴ Ve Baba O’nu daha sonra Mısır’dan geri çağırıyor; “Oğlumu Mısır’dan çağırdım.”⁴⁵

(34) Dahası, Kutsal Yazılar O’nun ölümüyle ilgili de sessiz değildir. Aksine, son derece anlaşılır bir biçimde bu konuya değinmektedirler. Ölümünün nedeni de belirtilmiştir. Kutsal Yazılar, O’nun bu ölüme kendi uğruna değil, ancak herkese ölümsüzlük ve kurtuluş bahşetmek uğruna boyun eğdiğini ve aynı zamanda Yahudilerin O’na karşı besledikleri düşmanlığı ve onların elinden nasıl acı çektiğini açıklamaktadırlar. Şüphesiz Kutsal Yazılar’ı okuyan hiç kimse bu hakikatlerin yanlış olduğunu iddia ederek bahane uyduramaz! Mesela, [Kutsal Yazılar’da] şöyle bir bölüm vardır: “Aslında hastalıklarımızı o üstlendi, acılarımızı o yükledi. Bizse Tanrı tarafından cezalandırıldığını, vurulup ezildiğini sandık. Oysa, bizim isyanlarımız yüzünden onun bedeni değişti, bizim suçlarımız yüzünden o eziyet çekti. Esenliğimiz için gerekli olan ceza ona verildi. Bizler onun yaralarıyla şifa bulduk.”⁴⁶ Kelâmın, beşeriyete olan sevgisi ne büyüktür! Çünkü O, bizim uğrumuza aşağılandı; öyle ki bizler onurlandırılalım. Sonra şöyle devam ediyor: “Hepimiz koyun gibi yoldan sapmıştık, her birimiz kendi yoluna döndü. Yine de RAB hepimizin cezasını ona yükledi. O baskı görüp eziyet çektiyse de ağzını açmadı. Kesime götürülen kuzu gibi, kırkıcıların önünde sessizce duran koyun gibi açmadı ağzını.”⁴⁷ Daha sonra ise Kutsal Yazılar, O’nun acılarına ve yalnızca sıradan bir insan olduğuna ilişkin şüpheyile düşünen insanların olacağını bilerek, O’nun gücüne ilişkin şunları yazıyor: “Onun kuşağından bunu düşünen oldu mu?” diye sorarak devam ediyor, “çünkü O’nun yaşamı dünyadan yücelecektir. Acımasızca yargılanıp ölüme götürüldü. Şiddete başvurmadağı, Ağzından hileli söz çıkmadağı halde, Ona kötülerin yanında bir mezar verildi, Ama öldüğünde zenginin yanındaydı... günleri uzayacak. RAB’bin istemi onun aracılığıyla gerçekleşecek.”⁴⁸

(35) O’nun ölümüne ilişkin peygamberliği işittiniz ve şimdi belki de çarmıhla ilgili delilleri bilmek istiyorsunuzdur. Lakin bu konuda bile [Kutsal Yazılar] sessiz kalmamıştır. Tersine, kutsal yazarlar bu konuyu büyük bir açıklıkla beyan etmişlerdir. Öncelikle Musa bundan şöyle bahsetmektedir: “Yaşam önünde sallantıda olacak ve buna inanamayacaksın.”⁴⁹ Ondan sonra peygamberler de şahitlik etmektedirler, “Kesime götürülen uysal bir kuzu gibiydim. Bana düzen kurduklarını anlamamıştım. Şöyle diyorlardı: Ağacı da meyvesini de yok edelim, Bir daha adı anılmasın diye

44. Yeşaya 19:1

45. Hoşea 11:1

46. Yeşaya 53:4–5

47. Yeşaya 53:6–7

48. Yeşaya 53:8–10; Athanasius, Yeşaya 53:8–10 ayetini özetleyerek kullanmıştır. (Ç.N.)

49. Yasa’nın Tekrarı 28:66; Athanasius, Yasa’nın Tekrarı 28:66 ayetini özetleyerek kullanmıştır. (Ç.N.)

Onu yaşayanlar diyarından kesip atalım.”⁵⁰ Ve bir kez daha, “Ellerimi, ayaklarımı deliyorlar. Bütün kemiklerimi sayar oldum, gözlerini dikmiş, bana bakıyorlar. Giysilerimi aralarında paylaşıyor, elbisem için kura çekiyorlar.”⁵¹ Yani yukarı kaldırılarak ağaçta gerçekleşen bu ölüm, çarmıh üzerindeki ölümden başka bir şey olamaz; üstelik ellerin ve ayakların delindiği yegâne ölüm türüdür. Ayrıca, Kurtarıcı insanlar arasında yaşadığından dolayı, dünyanın her yerinde yaşayan tüm Uluslar Tanrı’yı tanımaya başladılar ve Kutsal Yazılar bundan da söz ediyor: “O gün İşay’ın kökü ortaya çıkacak, Halklara sancak olacak, Uluslar ona yönelecek.”⁵²

Tüm bunlar olmuş olanlardan yalnızca birkaç tanesidir; ancak Kutsal Yazılar gerçekten de Yahudilerin imansızlığını çürütmektedir. Mesela, İlahi Yazılar hiç doğru adamlardan veya kutsal peygamberlerden ve iman atalarından herhangi birinin bedensel olarak bir bakireden doğacağını öngörmüş müdür? Habil Âdem’den, Hanok Yeret’ten, Nuh Lemek’ten, İbrahim Terah’tan, İshak İbrahim’den ve Yakup da İshak’tan doğmamış mıdır? Yahuda Yakup’un, Musa ve Harun da Amram’ın biricik [oğulları] değil midirler? Samuel Elkana’nın, Davut İşay’ın, Süleyman Davut’un, Hizkiya Ahaz’ın, Yoşiya Amon’un, Yeşaya Amos’un, Yeremya Hilkiya’nın ve Hezekiel Buzi’nin oğlu değil midir? Buradaki herkesin doğumunda babalarının payı olmamış mıdır? O halde, peygamberin işaret olarak gösterdiği ve yalnızca bakireden doğan kimdir? Bir kez daha soruyorum, bu insanlardan hangisinin doğumu dünyaya bir yıldız vasıtasıyla açıklanmıştır? Musa doğduğunda, ebeveynleri onu sakladılar. Davut, kendi mahallesinde bile bilinmiyordu; şöyle ki, güçlü Samuel bile onun varlığından habersiz bir halde İşay’ın başka bir oğlu olup olmadığını sordu. İbrahim yalnızca doğumundan sonra kendi komşuları tarafından yüce bir şahsiyet olarak tanındı. Fakat Mesih’te her şey farklıydı. O’nun doğumunun şahidi insan değil, semada parlayan yıldızdı.

(36) O halde bir kez daha [soruyorum:] Henüz anne ve baba dememişken, düşmanları üzerinde üstün gelen ve hüküm süren kral kimdir? Davut tahta geçtiğinde otuz yaşında değil miydi? Süleyman da genç yaşta değil miydi? Yoaş tahta yedi yaşındayken geçmedi mi? Yoşiya da ondan sonra neredeyse aynı yaşta –her ikisi de anne baba diyebilecek yaşta iken– tahta geçmedi mi? Peki, henüz doğmadan ve hükümlanlık sürmeden önce düşmanlarını alt eden [kral] kimdir? Bu sorunun cevabını, yani böyle bir kralın İsrail veya Yahuda’da olup olmadığını, bu meseleyi araştıran Yahudiler versinler – tüm uluslar bu krala umutlarını ve esenliklerini emanet edecek ve ona düşmanlık beslemeyecekler! Yerusâlim var olduğu sürece aralarında

50. Yeremya 11:19

51. Mezmur 22:16–18

52. Yeşaya 11:10

Kelâmın Vücut Bulması Üzerine

devamlı bir savaş oldu ve hepsi İsrail'e karşı savaştılar. Asurlular İsrail'e baskı yaptılar, Mısırlılar İsrail'e zulmettiler, Babilliler İsrail'e saldırdılar ve kulağa çok tuhaf gelse de, komşuları Suriyeliler bile onlarla savaştılar. Davut Moav ile savaşıp Suriyelilere karşı zafer kazanmadı mı? Hizkiya da Sanherib'ten korkmadı mı? Amalekliler de Musa'ya karşı savaştıktan sonra, Amorlular ona karşı çıkmadılar mı? Eriha halkı Nun oğlu Yeşu'ya karşı gelmediler mi? Uluslar, İsrail'e her daim düşmanlık beslemediler mi? O halde ulusların kime umut bağlayacağı sorgulamaya değer. Birisinin olması şarttır, çünkü peygamber yalan söyleyemez. Peki, kutsal peygamberlerden veya erken dönem iman atalarından herhangi biri kurtuluş uğruna çarmıhta ölmüş müydü? Başkalarının şifa bulması uğruna bedenleri deşilmiş ve sonrasında ölmüşler miydi? Doğru bir adam veya bir kral geldiği zaman, Mısır'ın putları onun önünde yıkılıyor muydu? İbrahim oraya kesinlikle gitti, ancak putperestlik hiç değişmedi. Musa orada doğdu, fakat yanlış ibadet değişmez olarak kaldı.

(37) Bunun haricinde, Kutsal Yazılar herhangi bir adamın elleri ayakları deşilmiş bir biçimde ağaca asıldığından ve böylelikle herkesin kurtuluşu için mükemmel kılınan kurbandan bahsediyor mu? [Bu kişi] İbrahim olamaz, çünkü o tıpkı İshak ve Yakup gibi yatağında öldü. Musa ve Harun dağda, Davut ise kendi evinde, eceliyle öldü. Şüphesiz Saul tarafından aranıyordu, lakin zarar görmeden kurtuldu. Yeşaya, testereyle biçildi ama ağaca asılmış değildi. Yereya aşağılandı, ancak mahkûm edilerek ölmedi. Hezekiel acı çekti, fakat bunu halkının yerine yapmadı ve başlarına gelecek olanı simgeledi. Üstelik tüm bu adamlar acı çekerken, tıpkı diğerleri gibi sıradan insanlardı; fakat Kutsal Yazılar'ın acı çekeceğini beyan ettiği kişi, sıradan bir insan değil, Yaşamın ta kendisiydi; buna rağmen insan tabiatımızı paylaşmıştı. “Yaşam önünde sallantıda olacak” ve “O'nun hangi soydan geleceğini kim bildirecek?” demişlerdi. Tüm kutsalların soy ağaçlarını başından itibaren sıralayabilir ve her birinin hangi soydan geldiğini görebiliriz. Lakin Yaşamın ta kendisi olan İlahi Kelâmın soyağacını bilemeyiz. Bu durumda, Kutsal Yazılar'ın bu şekilde bahsettiği Kişi kimdir? Peygamberlerin bile yüce işler yapacağını önceden bildirdikleri Kişi kimdir? Kutsal Yazılar'da Rabbimiz İsa Mesih'ten başka, herkesin Kurtarıcısı ve Tanrı'nın Kelâmı yoktur. Bakireden doğan ve yeryüzünde insan bedeni alan O'dur; fani bir babaya sahip olmadığı ancak yalnızca bakireden doğduğu için yeryüzünde soyağacı belirlenemeyen tek Kişi O'dur. Davut'un ve Musa'nın ve diğer tüm iman atalarının babalarına ait soyağaçlarını bilebiliriz. Kurtarıcımız hakkında ise bu kadarını bilemeyiz, çünkü kendisinin vücut bulduğunu ilan eden yıldızın parlamasını buyuran da kendisiydi ve Kelâm gökten yeryüzüne indiğinde, semada da bir belirti olması uygundu; öyle ki bütün yaratılışın Kralı yeryüzüne indiğinde, tüm dünya bunu görsel anlamda bilebilsin.

Aslında O Yahuda'da doğduysa da, Pers ülkesinden insanlar ona secde etmeye geldiler. Henüz bedensel olarak ortaya çıkmadan önce bile cinler ve putperestler üzerinde zafer kazanan O'dur – yani atalarının geleneklerini ve putlara edilen sahte ibadeti benimsemiş olan insanlar, şimdi Mesih'e umut bağladılar ve O'na sadık oldular. Bunlar gözlerimizin önünde burada, Mısır'da gerçekleşmeye devam ediyor ve böylelikle başka bir peygamberlik de yerine gelmiş oluyor. Çünkü Mısırlılar hiçbir zaman kendi sahte ibadetlerini bırakıp, bir manada bulutlarla gelmiş olan ve böylece putları hiçe indirgeyen ve de insanları Baba vasıtasıyla kendisine kazandıran her şeyin Rabbine ibadet etmemişlerdi. Güneşin ve ayın şahitliğinde çarmıha gerilmiş olan O'dur; ölümüyle kurtuluş tüm insanlara gelmiş ve böylece tüm yaratılış kurtarılmıştır. O, her şeyin Yaşamıdır ve kendi bedenini tıpkı bir koyun gibi, kurtuluşumuz uğruna ölüme teslim etmiştir.

(38) Buna rağmen Yahudiler imansızlık etmektedirler. Bu deliller onları tatmin etmiyorsa, o halde kendi [inandıkları] Kutsal Yazılar'daki diğer delillerle ikna olsunlar. Mesela, peygamberler bu sözleri kimin hakkında söylemiş olabilirler, “Beni sormayanlara göründüm, aramayanlar beni buldu. Adımla anılmayan bir ulusa, ‘buradayım, buradayım’ dedim. Kötü yolda yürüyen, kendi tasarılarının ardınca giden asi bir halka bütün gün ellerimi uzatıp durdum.”⁵³ Bir Yahudi, ‘görünen bu adam kim?’ diye sorabilir. Eğer peygamber kendisi hakkında konuşuyorsa, öncelikle onun nasıl gizlendiğini ve sonrasında ortaya çıktığını söylemek zorundadırlar. Ayrıca bu adam nasıl bir peygamber ki, yalnızca ortaya çıkmadan önce gizlenmekle kalmıyor, ancak sonrasında ellerini uzatıyor? Tüm bunlar, o doğru adamların hiçbirinin başına gelmedi: Yazılanları tecrübe eden Kişi, tabiatında bedensiz olan, ancak bizim uğrumuza vücutta görünen ve yerimize acı çeken Tanrı'nın Kelâmıdır. Eğer bu onlar için yeterli değilse bile, onları susturabilecek başka bir delil daha vardır. Kutsal Yazılar'da şöyle yazılmıştır: “Gevşek elleri güçlendirin, pekiştirin çözülen dizleri. Yüreği kaygılı olanlara, ‘güçlü olun, korkmayın’ deyin, işte Tanrınız geliyor! Öç almaya, karşılık vermeye geliyor. Sizi O kurtaracak. O zaman körlerin gözleri, sağırkların kulakları açılacak; topallar geyik gibi sıçrayacak, sevinçle haykıracak dilsizlerin dili.”⁵⁴ Buna ne diyebilir ve hatta ayeti nasıl okumaya cesaret edebilirler? Çünkü peygamberlik Tanrı'nın yalnızca burada yaşayacağını değil, ancak aynı zamanda gelişinin belirtilerini göstereceğini bildiriyor. Tanrı geldiği zaman, kötürümler yürüyecek, sağırklar duyacak ve dilsinler konuşacak. Yahudiler bu belirtilerin İsrail'de ne zaman gerçekleştiğini söyleyebilirler mi? Ve yahut buna benzer bir şey Yahudi dünyasında hiç yaşanmış mıdır? Cüzamlı Naaman temiz-

53. Yeşaya 65:1–2

54. Yeşaya 35:3–6

Kelâmın Vücut Bulması Üzerine

lendi, doğru; ancak hiç sağır birileri işitmeye, kötürümler de yürümeye başlamadı. İlyas ve Elişa ölü bir adamı dirilttiler; fakat hiç kör bir adam yeniden göremedi. Ölüyü diriltmek gerçekten de çok büyük bir şey, lakin Kurtarıcının yaptıkları gibi değildir. Kutsal Yazılar cüzamlı adam ve dulun ölü oğlu hakkında bir şeyler içeriyorsa, şüphesiz eğer kötürüm bir adam yürüseydi ve kör bir adamın gözleri açılsaydı, bunlardan da bahsederdi. [Kutsal Yazılar'ın] bu konudaki sessizliği, böyle mucizelerin daha önce olmadığını delilidir. Tüm bunlar, Tanrı'nın Kelâmı yeryüzüne inmeden önce ne zaman oldu? Kötürümlerin yürümesi, dilsizlerin konuşması ve körlerin gözlerinin açılması O geldiği zaman olmadı mı? Yahudilerin kendileri de bunu gördüklerinde, onlar da bu tarz mucizelerin daha önce görülmediğini tasdik ettiler. "Dünya var olalı, bir kimsenin doğuştan kör olan birinin gözlerini açtığı duyulmamıştır. Bu adam Tanrı'dan olmasaydı, hiçbir şey yapamazdı."⁵⁵

(39) Lakin elbette, onlar bariz delillerle başa çıkamıyorlar. Ancak belki de yazılmış olanları inkâr etmeden, vaat edilen şeylerin hala gerçekleşmesini beklediklerini ve Tanrı'nın Kelâmının henüz gelmediğini söyleyebilirler; çünkü tüm delillere rağmen hala yüzüzlükle aynı şeyleri her daim tekrarlayıp duruyorlar. Fakat bu iddiaları diğer tüm iddialarından daha sağlam çürütülecektir ve bu çürütme işi bizim tarafımızdan değil, ancak bilge Daniel tarafından yapılacaktır. Çünkü Kurtarıcının ve Tanrı'nın aramızda mesken salacağını belirtmektedir: "Başkaldırıyı ortadan kaldırmak, günaha son vermek, suçu bağışlatmak, sonsuza dek kalıcı doğruluğu sağlamak, görüm ve peygamberliği mühürlemek, En Kutsal'ı mesh etmek için senin halkına ve kutsal kentine yetmiş hafta kadar zaman saptanmıştır"⁵⁶ diyor ve "Şunu bil ve anla: Yerusâlim'i yeniden kurmak için buyruğun verilmesinden, mesh edilmiş olan önderin gelişine dek..."⁵⁷ diye devam etmektedir. Diğer peygamberliklere ilişkin bazı bahaneler uydurarak, asıl anlamdan saptırabilirler, ancak bu [ayetler] karşısında ne yapabilirler ki? Tüm bunlarla nasıl yüzleşebilirler? [Bu ayetler] yalnızca mesh edilmiş olanı, yani Mesih'i açıkça belirtmekle kalmıyor ama gelecek olanın yalnızca bir insan değil, ancak en Kutsal olduğunu beyan ediyor! O'nun gelişine dek Yerusâlim'in ayakta kalacağını ve O'nun gelişinden sonra, peygamberin de görümün de İsrail'de sona ereceğini söylüyor! Davut da, Süleyman da, Hizkiya da çok önce mesh edilmişlerdi; onlardan sonra Yerusâlim olduğu gibi kaldı ve peygamberler peygamberlik etmeye devam ettiler; Gad, Asaf ve Natan ve daha sonra Yeşaya, Hoşea ve Amos ve diğerleri de [geldi.] Dahası, mesh edilmiş olan adamlar şüphesiz kutsal kişilerdi, ancak hiçbir En

55. Yuhanna 9:32-33

56. Daniel 9:24

57. Daniel 9:25

Kutsal olarak adlandırılmadı. Yahudiler sürgüne gönderildikleri zaman, Yerus alim'in ellerinden alındığını ve bu nedenle artık var olmadığını söyleyebilirler; ancak o dönemde peygamberler hala vardı. Aslında sürgünün başlangıcında Daniel ve Yeremya oradaydı ve [onlarla birlikte] Hezekiel, Hagay ve Zekeriya da peygamberlik ettiler.

(40) Yahudiler bu uydurmayı hoş görüyor ve şimdiki zamanı geleceğe çeviriyorlar. İsrail'de peygamberler ve görümler ne zaman sona erdi? Kutsalların Kutsalı Mesih geldikten sonra değil mi? Kelâmın gelmekte olduğunun belirtisi ve dikkate değer delili, Yerus alim'in işgal edilmesi idi. Bunun yanı sıra [Yahudilerin] arasından ne bir peygamber çıktı ne de bir görüm göründü. Böyle olması gayet olağandı, çünkü O geldikten sonra O'na işaret eden belirtilere ne gerek vardı? Ve Hakikat geldiğine göre, artık gölgeye ne gerek vardı? O, yani  zde Doğru ve herkesin günahları uğruna kefarete olacak olan gelinceye dek, onlar her daim O'nun ile ilgili peygamberlikte bulundular. Hakikat kendisini göstermeden önce insanlar O'nun hakkında önceden düşünsünler diye, Yerus alim o ana dek ayakta kaldı. Elbette, En Kutsal Olan geldiğine göre, görümler ve peygamberlikle mühürlendi. Böylece Yerus alim krallığı da sona erdi, çünkü aralarında kral olacak olanlar En Kutsal Olan gelinceye dek mesh edilmeliydi. Musa da, Yahudi krallığının O gelinceye dek ayakta kalacağını şu sözlerle ifade etmiştir: "şilo gelene kadar krallık asası Yahuda'dan, hükümdarlık değneği ayaklarının arasından ayrılmayacak; ve halkların itaati ona olacak."⁵⁸ Bu nedenledir ki Kurtarıcı şu beyanda bulunuyor: "Yahya'ya dek bütün peygamberlerle Kutsal Yasa, olacakları önceden bildirdiler."⁵⁹ Yani eğer Yahudiler arasında hala peygamberler veya görümler etkinse, Mesih'in geldiğini inkâr etmekte haklıdırlar; fakat artık kral veya görüm yok ise, o halde tüm peygamberlikler mühürlenmiş, kent ve tapınak ellerinden alınmış olduğuna göre, tüm bunları gerçekleştiren Mesih'i inkâr etmede nasıl bu kadar dinsiz ve delillere karşı k r olabiliyorlar? İmansızların putlardan vazgeçtiklerini ve umutlarını Mesih vasıtasıyla İsrail'in Tanrısına bağladıklarını görüyorlar; [bunları görmelerine rağmen] İşay'ın kökünden gelen ve o andan itibaren egemenlik süren Mesih'i niçin inkâr ediyorlar? Elbette, eğer imansızlar başka bir ilaha ibadet etseler ve İbrahim'in, İşhak'ın ve Musa'nın Tanrısı olduğunu beyan etmeseler, o zaman Tanrı'nın gelmediğini savunmakla iyi olanı yapmış olurlardı. Lakin eğer putperestler Musa'ya yasayı ve İbrahim'e de vaatleri veren Tanrı'yı –Yahudilerin, Kelâmına karşı geldikleri Tanrı'yı–onurlandırıyorlarsa, o halde niçin Kutsal Yazılarda hakkında bahsedilen ve insan bedeninde dünyamıza gelmiş olan Rabbi tanımıyor veya kasten reddediyorlar?

58. Yaratılış 49:10; Athanasius'un kullandığı tercümeye uygun şekilde, alternatif bir  eviri kullanılmıştır. ( .N.)

59. Matta 11:13

Kelâmın Vücut Bulması Üzerine

Kutsal Yazılar bunu defalarca beyan ediyor: “RAB Tanrı’dır, aydınlattı bizi”⁶⁰ ve “Sözünü gönderip iyileştirdi onları.”⁶¹ Bir kez daha [şöyle diyor;] “Herhangi bir elçi veya melek değil, ancak Rabbin kendisi kurtardı.”⁶² Yahudiler güneş vasıtasıyla aydınlatılan dünyayı görüp, güneşin aydınlattığını inkâr eden çılgınlar gibidirler! Bu durumda onların beklediği Kişi daha ne yapacak? İmansızları mı çağıracak? Fakat onlar zaten çağırıldı. Peygamberliklere ve görümlere son mu verecek? Bu da zaten oldu. Putperestlerin tanrısızlıklarını mı açığa çıkaracak? Onlar zaten açığa çıkarılıp yargılandı. Yoksa ölümü mü ortadan kaldıracak? Ölüm de zaten yok edildi. Olması gereken, lakin Mesih’in henüz yapmadığı ne kaldı? Yahudilerin temiz bir yürekle imansızlık etmelerine neden olacak tamamlanmayan daha ne var? Bariz hakikat şu ki, daha öncede de söylediğim gibi artık ne kral, ne peygamber, ne Yerusâlim, ne kurban, ne de görüm var; yine de, yeryüzünün tümü Tanrı bilgisiyle dolmuştur ve Uluslar ateizmden vazgeçerek, Kelâm olan Rabbimiz İsa Mesih vasıtasıyla İbrahim’in Tanrısına sığınmaktadırlar.

Şüphesiz, en utanmaz insan bile Mesih’in geldiğini, dünyanın her bir yerindeki insanları aydınlattığını ve onlara Babası hakkında doğru ve ilahi öğretiyi verdiğini anlamaktadır. Böylece Yahudilerin savları bu ilahi öğretiyi ve diğer düşüncelerle çürütülmüştür.

60. Mezmur 118:27

61. Mezmur 107:20

62. Yeşaya 63:9; Athanasius, Yeşaya 63:9 ayetini özetleyerek kullanmıştır. (Ç.N.)

7

Ulusların Reddi

(41) Şimdi ise Ulusların imansızlığından bahsedeceğiz ve bu da hakikaten kesinlikle hayret verici bir şeydir. Çünkü onlar gülünç olması mümkün olmayan şeyle alay ediyor, ancak buna rağmen kendi putlarının utancını ve saçmalığını göremiyorlar. Lakin bizim [savunduğumuz] savlar yetersiz olmadığı için, onları da gördüğümüz mantık zemininde çürüteceğiz.

Öncelikle, inancımızda mantıksız veya saçma olan şey nedir? [Mantıksız bulunan şey] yalnızca Kelâmın vücut bulduğunu ileri sürmemiz midir? Kendileri hakikati seviyorlarsa, bu durumda hiçbir mantıksızlık olmadığı hususunda bizimle hemfikir olacaklardır. Yok, eğer Tanrı'nın Kelâmı diye bir şeyin hiç olmadığını söyleyip inkâr edeceklerse, bu durumda bilmedikleri bir şeyi saçma bulmuş olacaklardır. Fakat farz edelim ki, Tanrı'nın Kelâmı olduğunu ikrar ettiler ve O'nun her şeyin Hükümdarı olduğunu, Baba'nın tüm yaratılışı O'nda var ettiğini, O'nun temini ile her şeyin ışığa kavuşup hayat bulduğunu ve O'nun sağlayışı ve Babası vasıtasıyla her şeyin üzerindeki Kral olduğunu kabul ettiler, peki ya sonra? Farkında olmadan alay ettikleri şeyi kabul etmiş olmuyorlar mı? Grek filozoflar evrenin büyük bir beden olduğunu ve duyularımızla evreni idrak ettiğimizi söylüyorlar. Ancak Tanrı'nın Kelâmı beden olan evrende ise ve evrenin her bir alanına dâhil olduysa, O'nun insan bedenine bürünmesinin neresi şaşırtıcı ve uygunsuz olabilir ki? Vücut bulması O'nun için tamamen uygunsuzsa, evrene dâhil olması ve sağlayışıyla her şeye ışık ve süreklilik vermesi de uygunsuz olacaktır, çünkü gördüğümüz üzere evren [zaten] bir bedendir. Fakat O'nun evrene dâhil olması ve kendisini bu yolla göstermesi doğru ve uygunsa, beşeriyet de diğer her şey gibi evrenin bir parçası olduğuna göre, O'nun insan bedenine bürünmesi ve işler yapması uygunsuz değildir. Evrenin bir kısmının da O'nun Tanrılığını insanlara göstermesi uygun olmamış olsaydı, O'nun görünmesi başlı başına yanlış oldurdu!

(42) Meseleyi paralel olarak ele alın. İnsanın bedenini çalıştıran ve dinç tutan, şahsiyetidir. Eğer birisi ayak parmaklarında insan gücünün var olmadığını iddia ederse, tamamen saçmalamış olur, çünkü gücün insan bedeninin tümünde var olduğunu

Kelâmın Vücut Bulması Üzerine

iddia etmekle beraber, [vücudunun] bir kısmında etkin olduğunu inkâr etmiş olur. Benzer bir biçimde Tanrı Kelâmının bir bütün olarak evrende var olduğunu ileri süren hiç kimse, tek bir insan bedeninin O'nun tarafından çalıştırılabilmesinin ve aydınlatılabilmesinin uygunsuz olmadığını düşünmemelidir.

Peki, insanoğlu hiçten var edildiğinden dolayı Kurtarıcının bizim tabiatımızda kendisini gösterebilmesinin uygun olmadığını düşünüyor olabilir mi? Bu durumda O'nu yaratılışın dışına itmiş olurlar; çünkü yaratılış da Kelâm vasıtasıyla hiçten var edildi. Daha önce de söylediğim gibi, insan yaratılışın bir parçasıdır; dolayısıyla biri için uygun olan mantık, diğeri için de uygundur. Her şey ışığını ve hayat belirtisini Kelâmdan alır; Ulusların yazarları da aynı fikirdedirler, “O’nda yaşıyor ve hareket ediyoruz; O’nda varız.”⁶³ O halde çok iyi! Öyleyse Kelâmın insanda vücut bulmasını imkânsız kılan bir durum da kalmamış oluyor. Bu durumda Kelâm yaratmış olduğu bir şeyde kendisini gösterdiyse, bunun neresi saçma? Mevcut olmasaydı, o bedeni de kullanamazdı; lakin daha önce de söylediğimiz gibi, bir bütün ve kısmi olarak mevcuttur. O halde, kendisini [bizlere] göstermesinde inanılmaz olan şey nedir? Kendi gücüyle evrenin tümüne dâhil olur ve istekli bir biçimde her şeyi buyurur ve ayrıca güneş, ay, gökyüzü, yeryüzü, ateş veya su vasıtasıyla da kendisini ve Babasını göstermek ister. Bunu yaptığına göre hiç kimse O’nu uygunsuz bir biçimde davranmakla suçlayamaz, çünkü O her şeyi sürdürmekte ve her şeyde var olmakta ve de görünmez bir biçimde her şeyde değil, ancak [yaratılışın] her bir parçasında görülmektedir. Durum böyle olduğuna göre, dolayısıyla O’nun kendisini yaratılışın parçası olan insanlar vasıtasıyla göstermesinde [ve] Baba’nın hakikatini ve ilmini, insan bedenini kullanarak açıklamasında saçma bir durum söz konusu değildir. İnsanın zihni kendi tüm varlığına hâkim olmasına rağmen, kendisini yalnızca bir parçası olan dil ile ifade etmez mi? Bu durumda zihnin aşağılandığını söylemek mümkün mü? Elbette mümkün değil. O halde her şeye Hâkim Olan, lakin insan bedeninde kendisini göstermiş olan Kelâmın da aşağılandığını söylemek mümkün değildir. Çünkü daha önce söylediğim gibi, evrenin bir parçasında yaşaması uygun olmasaydı, evrende var olması da [kesinlikle] uygun olmazdı.

(43) Bu durum karşısında bazıları, O’nun kendisini [niçin] güneş, ay, yıldızlar, ateş veya hava gibi yaratılışın daha yüce parçalarında göstermediğini veya onları kullanmadığını ve ne diye insan bedenine bürünmeyi tercih ettiğini sorabilirler. Cevap şudur: Rabbin geliş amacı kendisini göstermek değildi. O acı çeken insanlara şifa verip öğretmeye geldi. Çünkü yalnızca görülmek isteyen birisinin yapması gereken tek şey,

63. Elçilerin İşleri 17:28

ortaya çıkıp görenleri hayrete düşürmektir. Fakat şifa verip öğretmeye gelenin amacı yalnızca burada yaşamak değil, ancak O'na ihtiyacı olanlar için kendisini feda etmek ve onların kaldırabileceği bir biçimde kendisini göstermektir; öyle ki bunu yaparken ilahi görünümü, onu kaldırabilecek insanları aşmadan ortaya çıkabilsin.

Üstelik yaratılıştta insan dışındaki hiçbir şey Tanrı'nın yaratma amacından sapmamıştır. Güneş, ay, gökler, yıldızlar, su ve hava kendi düzenlerinden sapmayarak, Kelâmı Yaratıcı ve Kral olarak kabul edip, yaratılmış oldukları gibi kalmışlardır. İyi olanı reddeden, hakikat yerine yalanı koyan ve Tanrı'ya verilmesi gereken onurun ve sahip olunan bilginin yerine cinleri ve putları yeğleyen yalnızca insanlardı. Şüphesiz, ilahi iyilik bunca şeyi görmezden gelemezdi. Fakat insanlar O'nu yaratılışı sürdüren ve yöneten biri olarak tanıyamadılar. Peki, O ne yaptı? Araç olarak üzerine bir bütünün yalnızca küçük bir parçasını aldı –yani insan bedenini– ve o bedene büründü. Böylece O'nu bir bütün olarak tanıyamayan insanlara, bir parça olarak kendisini tanıma güvencesi verdi ve gözlerini kaldırıp O'nun görünmez gücünü anlayamayanlara da, kendilerine benzer biçimde göründü. Bu nedenle, insanlar doğal olarak O'nun Babasını daha hızlı ve dolaysız, kendilerine benzer olan bir beden vasıtasıyla tanıyabilecek ve o bedende yapılan ilahi işleri görebileceklerdi; O'nun yaptıklarını kendi yaptıklarıyla kıyasladıklarında, O'nunkilerin beşeri değil ilahi olduğunu anlayacaklardı. Eğer söyledikleri gibi Kelâmın kendisini bedensel eylemlerle göstermesi uygun olmamış olsaydı, evrendeki işlerle de bunu yapması aynı derecede uygun sayılmazdı. O'nun yaratılıştta olması, yaratılışın tabiatını paylaştığı anlamına gelmez; tersine, yaratılmış her şey O'nun gücünün paydaşıdır. Benzer biçimde, bedeni bir araç olarak kullanmış olsa da, bedenin kusurlarını paylaşmamıştır,⁶⁴ lakin bedende yaşayarak onu kutsallaştırmıştır. Greklerin hakkında çok fazla düşündükleri Platon bile, yıkıp dağıtan fırtınanın geldiği sırada, Evreni Yaradan'ın her zamanki yerde olduğunu ve evrene yaşam gücünü vererek kurtarmak ve işleri düzene koymak üzere geldiğini söylemez mi? O halde insanların saptığını, [böylece] Kelâmın yeryüzüne indiğini, bir insan olarak görüldüğünü ve dâhili iyiliğiyle ve gücüyle bizleri fırtınadan kurtarmak üzere geldiğini söylediğimizde, bunun nesi garip karşılanıyor?

(44) Fakat bu iddianın çürütüldüğünü görüp utanmalarına rağmen, Grekler ortaya bir başka iddia daha atabilirler. Tanrı'nın beşeriyeti yönlendirip kurtarmak gibi bir niyeti olmuş olsaydı, bunu Kelâmın vücut bulmasıyla değil, kendi iradesiyle onları yaratır yaratmaz yapacağını söyleyeceklerdir. Bu iddiaya verilecek olan yanıt, iki durumda koşulların son derece farklı olduğudur. Başlangıçta hiçbir şey var olmamıştı;

64. Kelimenin tam anlamıyla, "Bedende olan hiçbir şeyi paylaşmadı."

Kelâmın Vücut Bulması Üzerine

bu nedenle gerekli olan tek şey, her şeyi var etmek için iradesini belirtmesiydi. Lakin insan yaratıldığında, artık var olmayan şeyler değil, var olan şeyler vardı ve bunların şifaya ihtiyacı olduğuna göre, Şifacı ve Kurtarıcının var olan kötülüğü iyiye dönüştürmesi için var olan şeyleri kullanması gerekirdi. Bu nedenle O insan oldu ve insan bedenini bir araç olarak kullandı. Eğer bu uygun olmayan bir yöntem olsaydı ve O, bedeni hiç kullanmak istemeseydi, Kelâm nasıl yeryüzüne inerdi? Ve kullanacağı aracı, kendileri gibi biri Olan aracılığıyla, O'nun Tanrılığına ihtiyaç duyanlardan olmayacaktı da kimden olacaktı? Kurtuluşa ihtiyaç duyanlar, var olmayan şeyler değildi – ki aksi halde tek yaratıcı kelime yeterli olabilirdi- ancak kurtuluşa ihtiyaç duyanlar, zaten var olan, bozulmaya ve yıkıma yüz tutmuş insanlardı. Böylece Kelâmın insan bedenini alması ve o beden vasıtasıyla kendisini herkese açıklaması tamamen olağan ve doğrudur.

Dahası, bozulmuşluğun [insan] bedeninin haricinde değil, dâhilinde olduğunu bilmelisiniz. Bu nedenle bozulmuşluğun yerini yaşam almalıydı, öyle ki, tıpkı ölümün bedene bulaştığı gibi, yaşam da bedende ortaya çıksın. Ölüm bedene bulaştıysa, yaşam da aynı etkiyi gösterebilir. Fakat eğer ölüm beden dâhilindeyse ve beden özüne inerek onunla bütünleştiyse, Yaşamın da aynı şekilde [bedenin] özüne inip bütünleşerek, bozulmuşluğu silip atması gerekmektedir. Kelâmın beden içinden değil, dışından geldiğini farz edecek olursak, elbette O, ölümü yenmiş olurdu; çünkü ölüm yaşam karşısında güçsüzdür. Lakin beden dâhilindeki bozulmuşluk hala var olmaya devam ederdi. [İşte] bu nedenle Kurtarıcı, yaşamla birbirine karışmış olan beden artık ölümlü ve ölümün kölesi olmaması, ancak ölümsüzlükle ve ölümden diriliş vasıtasıyla, o andan itibaren ölümsüz olması için [insan] bedeni aldı. Çünkü bozulmuşluk bir kez bulaştı mı, yaşam verilinceye dek [o beden] dirilemez ve bunun yanı sıra, ölüm de beden dışında faal olamaz. Dolayısıyla beden almasının nedeni, o bedende ölümü tatması ve [böylece] onu alt etmesiydi. Hakikaten de Rab, ölüme karşı hayatıyla galip gelmeseydi, her şeye Yaşam veren Kişi olduğunu nasıl kanıtlardı? Bir örnek vereyim. Anız, özünde ateşte yanıp yok olabilen bir maddedir ve bu madde ateşin yakıcılığından korksa da, yanmaması için ateşten uzak tutulsa da, hala anız olarak kalmaya devam eder. Fakat farz edin ki birisi, onu ateşten uzak tutmak yerine, ateşin panzehiri olan taşpamuğuna sardı. Bu durumda anız artık ateşten korkmayacak, çünkü ateşin ona zararı dokunmayacaktır. Beden ve ölüm için de aynısı geçerlidir. Ölüm tek bir emirle ondan uzak tutulsa bile, [beden] hala tabiatı bakımından ölümlü ve bozulmuş olarak kalmaya devam edecektir. Bunu engellemek amacıyla [beden], manevi olan Tanrı Kelâmını giyinmiş ve böylece ne ölümden ne de bozulmuşluktan korkar hale gelmiştir; çünkü artık Yaşamı tıpkı bir giysi gibi giyinmiş ve bozulmuşluktan arınmıştır.

(45) Böylece Tanrı'nın Kelâmı beden almakla ve bedeni güçlendirmekle doğru olanı yaptı. Kendisini her yerde göstermek amacıyla, yaratılışın diğer parçalarını kullandığı gibi insan vasıtasıyla da çalışarak doğru olanı yaptı; şöyle ki, Tanrılığından ve bilgisinden hiçbir şey eksilmedi. Şimdi de daha önce belirttiğim hususa geri dönerek diyorum ki, Kurtarıcı bütün bunları, her yerdeki her şeyi, tıpkı huzurunda olduğu gibi kendi bilgisiyle doldurmak amacıyla yaptı. Kutsal Yazılarda şöyle yazılmıştır: "Dünya da RAB'in yüceliğinin bilgisiyle dolacak."⁶⁵ İnsan göğe baktığında O'nun düzenini görmektedir; ancak göğe diğer insanlar kadar bakabilecek bir insan, O'nun yaptıkları vasıtasıyla, O'nun insan kuvveti ile kıyaslanamayacak gücünü görür ve insanlar arasında yalnızca O'nun Tanrı'nın Kelâmı olduğunu öğrenir. Yahut insan cinlere bulaşmış ve onlardan korkuyorsa, yine de onları kovan Kurtarıcıyı gördüğünde, O'nun hakikaten de onların üzerinde egemen olduğunu anlayabilir. Bir insan suya dalarak onun Tanrı olduğunu düşünüyorsa –ki Mısırlılar hakikaten de suya ibadet ederler– [suyun] tabiatının O'nun tarafından değiştirildiğini görerek, Rabbin her şeyin Yaratıcısı olduğunu öğrenecektir. Ve eğer bir adam ölümler diyarının dibine kadar iner ve dehşet içinde daha önce ilahlar olarak kabul edilen kahramanların önünde durursa, Mesih'in dirilişinin hakikatini ve ölüm üzerinde kazandığı zaferi görecektir, O'nun hakikaten de Rab ve Tanrı olduğunu anlayacaktır.

Çünkü Rab yaratılışın her bir parçasına dokunmuş ve yaratılışı her türlü aldatmacadan özgür kılmıştır. Elçi Pavlus'un da dediği gibi, "Yönetimlerin ve hükümlerlerin elindeki silahları alıp onları çarmıhta yenerek açıkça gözler önüne serdi"⁶⁶ öyle ki, artık hiç kimse kandırılmasın ve her yerde Tanrı'nın Kelâmını bulabilsin. Böylece insan, yaratılışın tüm işleriyle her yandan kuşatılmış olarak ve her yerde – gökte, ölümler diyarında, insanlarda ve yeryüzünde Kelâmın açıklanmamış Tanrılığına baktığında, artık Tanrı hakkında aldatmacalara [kulak asmayarak] yalnızca Mesih'e ibadet edecek, O'nun vasıtasıyla Baba'yı doğru biçimde tanıyacaktır.

Mantığın ve ilkenin bu esaslarına dayanarak, Ulusları çok güzel susturacağız. Lakin onlar bu savların yetersiz olduğunu düşünüyorlarsa, bir sonraki bölümde iddialarımızı [diğer] delillere dayanarak ispat edeceğiz.

65. Yeşaya 11:9; "Yüceliğinin" ifadesi Kutsal Kitap'ın çağdaş Türkçe çevirisinde bulunmamaktadır. (Ç.N.)

66. Koloseliler 2:15

8

Ulusların Reddi – devamı

(46) İnsanların putlara tapmayı bırakması, Tanrı'nın Kelâmının insanların arasına gelmesinden itibaren değil midir? [Uydurma] el yazmalarının Grekler arasında ve [dünyanın dört bir yanında] ortadan kaldırılması ve anlamlarını yitirmesi, Kurtarıcının kendisini yeryüzünde göstermesinden itibaren olmadı mı? Şairlerin ilahlar ve kahramanlar olarak adlandırdıkları şeyler [veya kişiler] ne zamandan beri ölümlü olarak bilinmeye başladılar? Tüm bunlar Rabbin ölümün dikenini yok etmesinden ve ölümler arasından dirilmesinden sonra olmadı mı? Yahut cinlerin aldatıcılığı ve çılgınlığı, Kelâm, Tanrı'nın Gücü ve her şeyin Efendisi beşeriyetin zayıflığına büründüğü ve yeryüzüne indiği zaman son bulmadı mı? Büyü fikri ve uygulandığı İlahi Kelâm yeryüzüne geldiğinde kırılmadı da, ne zaman kırıldı? Uzun lafın kısası, Greklerin bilgeliği, Tanrı'nın Hikmeti kendisini yeryüzünde gösterdiği zaman boşa çıkmadı mı? Eski dönemlerde tüm dünya putlara tapıyor ve o putların var olan ilahlar olduklarını düşünüyorlardı. Fakat şimdi dünyanın her bir yanındaki insanlar, putlardan korkmayı bir yana bırakıp, Mesih'e sığınmaktadırlar ve O'na Tanrı olduğu için ibadet ederek, O'nun vasıtasıyla bir zamanlar tanımadıkları Baba'yı tanımaya başlıyorlar. Dahası, bundan da harikadır. Eskiden ibadet nesneleri ve cisimleri değişken ve sayısızdı; her bir [insan] kendine put yaparak onun ilah olduğu söylerdi ve o put insanlar arasında kendisini tebliğ edemediği için kendi çevresinin saygısını kazanmakla yetinirdi. Yalnızca bununla yetinirdi! Hiç kimse komşusunun ilahına ibadet etmezdi, herkesin kendi putu vardı ve o putları yapan kişi onları efendi olarak kabul ederdi. Fakat şimdi her ulustan insanlar yalnızca Mesih'e ibadet etmektedir ve putların mecalsizliğinin yapamadığını –yani tebliği– O yapmıştır. O yalnızca çevresindekileri değil, ancak tüm dünyayı tek Rab olan [kendisine] ve kendisi vasıtasıyla Baba'ya ibadet etmeye ikna etmiştir.

(47) Eski zamanlarda her yer Delfi ve Dordona'dakilerin sahte el yazmalarıyla ve söylevleriyle doluydu ve Böotya'da, Likya'da, Libya'da, Mısır'da, Kabeiroi ve Pythoness beşeri zihinlerde olağanüstü olarak kabul edilirdi. Şimdi ise Mesih her yerde ilan edildiğine göre, onların çılgınlığı da sona erdi ve o el yazmalarına değer veren hiç

Kelâmın Vücut Bulması Üzerine

kimse kalmadı. Eski zamanlarda cinler de insanların aklını bulandırarak onları kandırıyor ve nehirlerde, göllerde, ağaçlarda veya taşlarda [umut olduğuna inandırarak] sıradan insanlara yalan söylüyorlardı. Şimdi ise, İlahi Kelâmın görünmesiyle tüm uydurmalara çarmıhla son verildi; insan çarmıha [bağlı kalırsa] tüm aldatmacalardan kurtulmuş olur. Şairlerin bahsettikleri bazı ilahlar da insanlarca kabul ediliyordu – Zeus, Kronos, Apollo ve diğer kahramanlar– insanlar onlara ibadet ediyor ve hakikatten sapıyorlardı. Şimdi ise Kurtarıcı insanlara görüldüğüne göre, tüm o [kahramanlar ve ilahlar] insanların gözünde fani oldular ve yalnızca Mesih hakiki Tanrı, Tanrı'nın Kelâmı ve Tanrı'nın ta kendisi olarak kabul edilmeye başladı. Peki, onların olağanüstü bulduğu büyüye ne demeli? Kelâmın vücut bulmasından önce büyü yapmak, Mısırlılar, Keldaniler ve Hintliler tarafından sıkça uygulanır ve görenleri korkuyla hayrete düşürürdü. Lakin Hakikatin yeryüzüne inmesi ve Kelâmın görünmesiyle, bu da çürütülerek ortadan kaldırıldı. Fakat Greklerin hikmetine ve felsefecilerin kuru gürültülerine karşın, aslında hiç kimsenin bizden başka bir cevap isteyemeyeceğini düşünüyorum; çünkü mükemmel Hakikat herkesçe görülür vaziyettedir, öyle ki Grekler birçok şey yazmalarına rağmen, ölümsüzlük ve hikmet dolu hayatla ilgili çevrelerinde bulunan insanları bile ikna etmekte başarısız olmuşlardır. Yalnızca Mesih, doğal konuşarak ve hikmetli olmayan insanların sözleriyle, dünyanın dört bir yanındaki insanları ölümden korkmamaya, yok olmayacak şeylerin peşinde gitmeye, gözlerini ezeli ve ebedi şeylere dikmeye ve dünyevi şanı düşünmeyerek yalnızca ölümsüzlüğü aramaya ikna etmiştir.

(48) Söylediğimiz sözler sıradan şeyler değildir, tüm bunlar tecrübelerle tasdiklenmiştir. Merak edenler, Mesih'e ait kızların ve genç erkeklerin,⁶⁷ dinlerinin bir parçası olarak kutsiyeti amaç edinmelerini ve ölümsüzlüğün güvencesi olarak yüce ve iyi şehitlik mertebesine ulaştıklarının ispatını görebilir. İsteyen, aynı zamanda tecrübe delilini bir başka biçimde ele alabilir. Cinlerin aldatmacalarının, el yazmalarındaki uydurmaların ve sihrin büyüleyiciliğinin ortasında, alay ettikleri çarmıh işaretini yapsınlar ve yalnızca Mesih'in adını kullansınlar; [böylece] O'nun vasıtasıyla cinlerin nasıl kaçıştıklarını, el yazmalarının nasıl yok olduğunu ve tüm o büyü ve sihirlerin nasıl bozulduğunu görecekler.

O halde, adıyla ve varlığıyla her şeyi kapsayan, var olan her şeyi yıkma [gücüne sahip olan], tek başına her şeye galip gelen ve tüm dünyayı kendi öğretisiyle dolduran bu Mesih kimdir ve nasıl yücedir? Bunu bize, O'nunla utanmadan ve sınır tanımadan alay eden Grekler açıklasınlar. Eğer O sıradan bir insan ise, bu adam onların ilahlar olarak kabul ettiklerinden daha güçlü olduğunu ve kendi gücüyle onların birer hiç

67. Kelimenin tam anlamıyla “çok büyük bir koro...” “Koro” dansçılar ve şarkıcılar topluluğudur.

olduğunu ispat etmedi mi? Eğer O'nun büyücü olduğunu iddia ediyorlarsa, nasıl olur da her türlü büyü ve sihir güçlendirilmek yerine bir büyücü tarafından yok edilir? O, bazı büyücülerini yok ederek kendisini onlardan en yücesi olarak mı ilan etti? Lakin [gerçek şu ki;] O, çarmıhta tüm büyüleri tamamen bozguna uğrattı ve onlar üzerinde zafer kazandı. Bu nedenle Kurtarıcının büyücü olmadığı çok barizdir, çünkü büyücülerin yalvardığı cinler, O'ndan kaçıyorlardı. O halde, kimdir O? Yapabildikleri tek şey alay etmek olan Grekler bunu bize açıklasınlar! Fakat bu durumda gülünç olan aslında kendileridir, çünkü daha önceki delillerle onların [iddialarını] çürütebiliriz. Cinleri kovan Kişinin cin olması mümkün mü? O yalnızca bazı cinleri kovuyor olsaydı, onlar kendi Efendilerinin vasıtasıyla onlara karşı ayaklandığını düşüneceklerdi – aslında Yahudiler [Mesih'i] aşağılamak için aynısını söylediler. Fakat O'nun isminin zikredilmesiyle cinlerin her türlü çılgınlığı ortadan kalktığına göre, Grekler burada da yanılıyorlar. [Böylece] Rabbimiz ve Kurtarıcımız Mesih onların iddia ettiği gibi şeytani güçteki birisi değildir.

Kurtarıcı ne sıradan bir insan, ne büyücü, ne de cinlerden biri olduğuna göre ve kendi Tanrılığıyla şairlerin ve cinlerin düşüncelerini çürüterek Greklerin bilgeliğini haksız çıkardığına göre, geriye kalan tek seçenek, O'nun hakikaten Tanrı'nın Oğlu, Ezeli Kelâm, Hikmet ve Baba'nın Gücü olduğudur. Bu nedenle O'nun işlerinin sıradan işler olmadığı, ancak tabiatının gereği ve diğer insanların işleriyle kıyaslandığında, insanüstü ve hakikaten de Tanrı'nın işleri olduğu anlaşılmaktadır.

(49) Mesela şimdiye dek herhangi bir insan bakireden doğmuş mudur? Yahut her şeyin Rabbi olarak bir insan tüm hastalıkları iyileştirebilmiş midir? İnsanın tabiatında eksik olan bir şeyi tamamlamış veya doğuştan kör bir adamın gözlerini açmış birisi var mıdır? Asklepios Grekler tarafından ululaştırıldı, çünkü şifa sanatının uygulayıcısıydı ve şifalı otların bedensel hastalıklar için yararlı olduğunu keşfetti; otları var eden elbette o değildi, ancak tabiatı inceleyerek onların faydalı olduğunu buldu. Peki, yalnızca yaralara şifa vermekle yetinmeyerek, aynı zamanda özü tamamlayan ve kendisinin yaratmış olduğu varlığı şekillendiren Kurtarıcıyla kıyaslandığında, [Asklepios'un yaptıkları] nedir ki? Herkül de Greklerce ilah diye tapılmaktadır, çünkü diğer insanlara karşı savaşmış ve elleriyle vahşi hayvanları öldürmüştür. Peki, hastalıkları, cinleri ve hatta ölümü bile insanlardan uzaklaştıran Kelâmın yanında, [Herkül'ün yaptıkları] nedir ki? [Bunun yanı sıra] Dionysos'a da taparlar, çünkü insanlara sarhoşluğu öğretmiştir; tüm bunlara rağmen insanlara ılımlılığı öğreten, hakiki Kurtarıcı ve her şeyin Rabbi ile alay etmektedirler.

Bu hususta bu kadar yeterlidir. O'nun Tanrılığındaki diğer mucizelere ne diyecekler? Güneşin kararması ve yeryüzünün depremle sarsılması kimin ölümünde oldu? Niçin

Kelâmın Vücut Bulması Üzerine

bugün bile insanlar vaktinden önce ölmeye devam ediyorlar? Bu durumda yeryüzünde-
deyken yaptığı işlerle mi devam edelim, yoksa dirilişinden sonrasında olanlarla mı?
Herhangi bir zamanda ve yerde, herhangi bir insanın öğretisi, yeryüzünün tümünde,
dünyanın bir ucundan öbür ucuna dek, her bölgede aynı şekilde ibadet edilsin diye
aynı biçimde yayılmış mıdır? Eğer Mesih onların dedikleri gibi Tanrı'nın Kelâmı değil
de yalnızca bir insansa, niçin Greklerin ilahları O'nun kendi bölgelerine girmesine
engel olmadılar? Yahut nasıl olur da onlara ibadet edilen yerin tam ortasında Kelâm,
kendi öğretisini yayarak onları utanç verici duruma düşürür?

(50) O'ndan önce gelenler dünyanın kralları ve tiranları idi; tarih de bizlere,
Keldaniler, Mısırlılar ve Hintliler arasında birçoklarının hikmetli adamlar ve büyücüler
olduklarını söylemektedir. Lakin bunlardan hangisi –öldükten sonra değil, yaşarken–
Kurtarıcımız gibi putlara galip gelerek öğretilerini yeryüzünün dört bir yanına ya-
yabilmiş ve büyük kalabalıkları putlardan uzaklaştırabilmiştir? Grek filozoflar birçok
şey yazmış ve kelime ustalığıyla çok ikna edici olmuşlardır; ancak Mesih'in çar-
mısına benzer bir iş çıkarabilmişler midir? İkna edici sözleri, onlar ölünceye dek
etkindi; hayattalarken bile kendi aralarındaki çekişmeden dolayı söylediklerine karşı
konuluyordu, çünkü onlar kıskanç bir cemaatti ve birbirlerine karşı konuşuyorlardı.
Lakin Tanrı'nın Kelâmı çok garip bir tezatla, son derece sade bir dil ile öğreterek,
en seçkin sofistleri bile gölgede bırakmış, onların öğretilerini çürüterek tüm insanları
kendisine çekmiş ve cemaatlerini yaratmıştır. Dahası, İnsanoğlu olarak ölüme boyun
eğip, hikmetli adamların putlar hakkında ileri sürdükleri her şeyi çürütmesi de ayrıca
müthişti. Ölümüyle cinleri kovan veya ölümünün cinleri korkuttuğu kişi Mesih değil
de kimdir? Çünkü Kurtarıcının adı nerede zikredilirse, oradan cinler kaçarlar. Bunun
yanı sıra, insanları kendi tabii tutkularından uzaklaştırarak, zina edenleri iffetli ve
katilleri artık cinayet işleyemez hale getiren ve bir zamanlar korkak olanları artık
cesur adamlara dönüştüren başka biri var mı? Kısacası, dünyanın dört bir yanındaki
barbarları ve putperest halkları, çılgınlıklarını bir yana bırakıp kendilerini selamete
adamları ve Mesih'in kurtaran imanına ve çarmih işaretine sahip olmaları konusunda
kim ikna etti? Mesih'in çarmihıyla ve ölümden dirilişiyle insanlara bahsedilen ölüm-
süzlük imanını başka kim sağlayabildi? Grekler her türlü uydurma masallar anlatırlar,
ancak asla putlarının ölümünden dirildiğini iddia etmezler; aslında bir beden ölümünden
dirilebileceği fikrini de bir türlü kavrayamıyorlar. Özellikle bu hususta onlara kulak
verildiği zaman, kendi görüşleri özünde putperestliklerinin zayıflığını görecek ve aynı
zamanda, bedensel diriliş için Mesih'e güveneceklerdir; öyle ki O, diriliş vasıtasıyla
herkes tarafından Tanrı'nın Oğlu olarak bilinebilsin.

(51) Konuyu bir kez daha açacak olursak, ölümünden sonra veya hayattayken
kim, herhangi bir insan kutsallığından bahsedip, bu erdemin insanlar için imkânsız

olmayacağını söylemiştir? Ancak Kurtarıcımız ve Kralımız Mesih, bu öğretisi üzerinde o kadar çok durmuştur ki, [küçük] çocuklar bile yetişkin yaşta olmamalarına rağmen, bu erdemin yasadan üstün olduğunu söylemişlerdir. İskitler ve Etiyopyalılar veya Partlar ve Ermeniler veya Hyrkania ötesinde yaşayanlar ve hatta büyü işleriyle uğraşan ve doğal olarak cin korkusunun ve alışkanlıklarının kölesi haline gelen Mısırlılar ve Keldaniler arasında bile, her şeyin Rabbi, Tanrı'nın Gücü, Rabbimiz İsa Mesih kadar erdem, özdenetim ve putlara tapmamak hakkında vaaz eden olmuş mudur? O sadece kendi öğrencileri vasıtasıyla vaaz etmekle kalmadı, ancak insan anlayışını tamamen ikna ederek, tüm kötü alışkanlıklarını bıraktı, O'nu tanımayı ve O'nun vasıtasıyla da Baba'ya ibadet etmeyi öğretti. Onlar henüz putperestken bile, Grekler ve Barbarlar kendi aralarında sürekli savaşıyorlardı ve kendi akrabalarıyla bile [ara sıra] çatışıyorlardı. Uzlaşmaz münakaşaları yüzünden, kılıç kuşanmadan hiç kimse bir yerden başka bir yere ne karadan ne de sudan geçebiliyordu. Hakikaten de hayatlarının tümü silahlara adanmıştı ve kılıç birçok şeyin yerine geçerek tek dayanak noktaları olmuştu. Tüm bu zaman boyunca, daha önce de belirttiğim gibi, onlar putlara tapıyorlar ve cinlere kurbanlar sunuyorlardı ve puta ibadet etmeyi mecbur kılan batıl korkular, savaşçı ruhlarını besliyordu. Fakat işin garip yanı, Mesih'in öğretisiyle tanıştıktan sonra insanlar gerçek bir vicdan azabıyla hareket ettikçe, canice gaddarlıklarını bir kenara bıraktılar ve artık savaş zihniyetinden vazgeçmişlerdi. Her şey tersine dönmüştü; aralarında hâkim olan yalnızca barıştı ve dostluktan öte bir arzuları yoktu.

(52) O halde tüm bunları yapan ve birbirinden nefret edenleri barışta bir araya getiren Baba'nın biricik Oğlu, herkesin tek Kurtarıcısı, sevgisinden dolayı her şeyi kurtuluşumuz için yapan İsa Mesih değil de kimdir? Üstelik O'nun sağlayacağı barış, Kutsal Yazılar'da çok önceden bildirilmişti: “RAB uluslar arasında yargıçlık edecek, birçok halkın arasındaki anlaşmazlıkları çözecek. İnsanlar kılıçlarını çekiçle dövüp saban demiri, mızraklarını bağcı bıçağı yapacaklar. Ulus ulusa kılıç kaldırmayacak, savaş eğitimi yapmayacaklar artık.”⁶⁸ Bu da inanılması güç bir şey değildir.

Günümüzün barbarları doğal olarak alışkanlıklarında yabanileşmişler ve putlarına kurban sundukları sürece, birbirlerine karşı kavga etmekte ve silahları olmadan bir saat bile geçirememektedirler. Ancak Mesih'in öğretisini işittikleri zaman, derhal savaşı bırakıp çiftçilik yapmaya koyuldular ve kılıç kuşanmak yerine ellerini kaldırarak dua etmeye başladılar. Kısacası, birbirleriyle savaşmak yerine, iblise ve cinlere karşı mücadele etmeye başladılar ve özdenetim ve doğru bir yürekle onları alt ettiler. Bunlar Kurtarıcının Tanrı olduğuna ilişkin delillerdir. Çünkü O, insanlara putlardan

68. Yeşaya 2:4

Kelâmın Vücut Bulması Üzerine

asla öğrenemeyecekleri şeyleri öğretti. Ayrıca bu, cinlerin ve putların zayıflıkları ve değersizliklerine ilişkin küçük bir keşif de değildir; çünkü insanlar kendi zayıflıklarını biliyor ve böylece insanlara korku salarak birbirleriyle savaşmalarına sebep oluyorlardı. Eğer kendi aralarındaki savaşı bıraksalar, cinlere karşı mücadele edebilirlerdi. Çünkü aslında Mesih'in öğrencileri, birbirleriyle savaşmak yerine, alışkanlıkları ve hikmetli davranışlarıyla cinlere karşı durmuş ve onları kovarak, efendileri olan iblisi de hor görmüşlerdir. Gençliklerinde bile kutsallıkla [ilerliyor,] sınılandıkları zamanlarda dayanıyor ve zorluklara göğüs geriyorlar. Aşağılandıklarında sabırla dayanıyor, kendilerinden bir şeyler çalındığında buna ışık tutuyor ve asıl ilginci de şu ki, ölümün kendisine bile ışık tutuyor ve Mesih'in şehidi oluyorlar.

(53) Kurtarıcının Tanrılığına ilişkin bir delil daha var ve bu delil de kesinlikle muhteşemdir. Hangi büyücü, tiran veya kral böyle şeyler yapabilmiş? Tanrı'nın Kelâmı olan Rabbimiz gibi daha önce birisi putperestliğe, cinler ordusuna, her türlü büyüye ve Greklerin tüm bilgeliğine karşı, onların en güçlü oldukları ve herkesi yuttukları dönemde savaşmış mıdır? Yine de O, her insanın yanlışını gün yüzüne çıkarmış ve tek eliyle insanları [putperestlikten] uzaklaştırmıştır; öyle ki, bir zamanlar putlara tapanlar artık onları ayakları altında çiğnesinler, meşhur büyücüler kendi büyü kitaplarını yaksınlar ve bilge olanlar tüm çalışmalarını müjde kitaplarının yorumlanmasına odaklasınlar. Bir zamanlar ibadet ettiklerini terk edecek ve böylece Mesih'i, bir zamanlar alay ettikleri Tanrı'yı ikrar edip O'na ibadet edecekler. Onların sözde ilahları çarmıh işaretiyle bozguna uğratıldı ve çarmıha gerilmiş Kurtarıcı tüm dünyaya Tanrı ve Tanrı'nın Oğlu olarak ilan edildi. Üstelik Greklerin ibadet ettikleri ilahlara ilişkin, onların yaptıkları utanç verici şeyler konusunda tartışmalar çıkmaya başladı; çünkü Mesih'in öğretisini kabul edenler, ilah diye tapılanlardan daha kutsal bir hayat sürmektedirler. Eğer bunlar ve bunlara benzer işler insan eseriye, birileri bizlere daha önce insanlar tarafından yapılan benzer işleri gösterebilirler. Fakat eğer insan değil, Tanrı'nın işiyse, o halde imansızlar tüm bunların Rabbin işi olduğunu kabul etmemekte niçin böylesine direniyorlar? Onlar, Tanrı'yı yaratılışın işleriyle tanıyamayacak kadar sarsılmış durumdadırlar. Şüphesiz, O'nun Tanrılığını kâinat üzerindeki gücü vasıtasıyla anlamış olsalardı, Mesih'in vücut bulmuşken yaptığı işlerin beşeri olmadığını, herkesin Kurtarıcısı, Tanrı'nın Kelâmının işleri olduğunu da anlardı. Bunu kabul etselerdi, Pavlus'un da dediği gibi, "...yüce Rabbi çarmıha germezlerdi."⁶⁹

(54) O zaman tabiatı bakımından görünmez olan Tanrı'yı görmek isteyenler, O'nu yaptığı işler vasıtasıyla algılayabilir ve tanıyabilirler; böylece Mesih'i kendi

69. 1. Korintliler 2:8

anlayışlarıyla kavrayamayanlar, O'nun vücut bulduğunda yaptığı işler vasıtasıyla, [İsa'nın] hakikaten de insan mı, Tanrı mı olduğunu inceleyip karar versinler. [O'nun] yaptıkları insan işiyse, bırakın dalga geçmeye devam etsinler; yok eğer [insanın değil] Tanrı'nın işiyse, küçümsenmemesi gereken konularda alay etmemeleri, fakat bu hakikati kabul edip Tanrı'nın alçakgönüllü bir şekilde sergilediği işlere hayranlık duymaları gerekir. Şöyle ki, ölüm vasıtasıyla ölümsüzlüğü tanıdık ve Kelâmın vücut bulmasıyla her şey bizlere açıklandı ve bu açıklamayı yapan da [her şeyi] tasarlayan ve [aynı zamanda] aracı olan Tanrı Kelâmının ta kendisidir. O, hakikaten de beşeriyete, Tanrı'ya ait olabileceğimize ilişkin güvence verdi. Görünmez Baba'nın düşüncesini anlayabilelim diye, kendisini bedende gösterdi. Ölümsüzlüğe sahip olalım diye, utanca dayandı. O bundan zarar görmedi, çünkü kendisi aşılmaz ve bozulmazdır; lakin kendi aşılmazlığıyla, uğruna utanca katlandığı insanların acılarına şifa oldu. Kısacası, Kurtarıcının vücut bulmasıyla başlayan bu ve buna benzer daha birçok şey oldu ve onları hepsini [tek tek] saymak, açık denize çıkıp tüm dalgaları saymaya benzer. İnsan gözleriyle tüm dalgaları göremez ve bunu yapmaya çalıştığı zaman duyuları bunu mümkün kılmaz. Birisi Mesih'in bedendeyken yaptığı tüm işleri bilmek istese bile, onları tahmin etmeye çalışsa bile başarılı olamaz; çünkü fani düşünceleri aşan şeyler, her daim bilindiğinden daha fazladır.

O'nun yaptığı işlerin bir kısmından bile layıkıyla bahsedemediğimize göre, hepsinden bahsetmemek daha doğru olur. Son olarak tek bir şeyden söz edecek ve hayranlıkla okumanızı sağlayacağız. Çünkü hakikaten O'nun hakkında olan her şey hayranlık uyandırır ve insan gözlerini nereye dikerse diksin, Kelâmın Tanrılığını görür ve hayranlık duyar.

(55) Söylediklerimizin özü şöyle özetlenebilir: Kurtarıcının aramızda yaşamasıyla putperestlik daha fazla ilerleyemedi ve hatta azalmaya ve yavaş yavaş sona ermeye başladı. Benzer biçimde Greklerin bilgeliği de çoğalmaya değil, ancak yavaş yavaş kaybolmaya başladı. Cinler de insanları kandırmaya ve sahte kitaplar ve büyüler üretmeye devam etmek yerine, çarmıh işaretiyle bozguna uğratıldılar. Dahası, Mesih imanına karşı gelen her türlü putperestlik ve geri kalan her şey, günden güne küçülmekte, gücünü kaybetmekte ve yıkılmaktadır; bakın, Kurtarıcının öğretisi her yerde zafer kazanmaktadır! Bu durumda “her şeyin üzerinde” olan güçlü Tanrı'nın Kelâmına, Kurtarıcıya ibadet etmek ve O'nun tarafından bozguna uğratılan ve yok edilen şeyleri de mahkûm etmek gerekir. Güneş doğduğunda karanlık kaybolur; bir yerde saklanmış olan karanlıklar bile yok olurlar. Böylece Tanrı Kelâmının ortaya çıkmasıyla, putların karanlığı barınamamakta ve dünyanın dört bucağı O'nun öğretisiyle aydınlanmaktadır. Benzer bir biçimde, bir kral belirli bir bölgede egemenlik

Kelâmın Vücut Bulması Üzerine

sürmesine rağmen kendi evinde yaşıyor ve halka görünmüyorsa, isyankâr adamlar onun bu durumundan faydalanarak kendilerini onun yerine koymaya gayret ederler; onlardan her biri kral gibi görünüp, saraya giremediklerinden dolayı hakiki kralı göremeyen insanları, kralın yalnızca ismini kullanarak kandırıyorlar. Ancak hakiki kral geldiği ve ortaya çıktığı zaman tüm işler değişir. İsyankâr hainler onun huzuruna çıkar ve hakiki kralı görenler, daha önceleri kendilerini saptıranları umursamazlar. Aynı şekilde, cinler bir zamanlar insanları kandırıyor ve Tanrı'ya verilmesi gereken tüm yüceliği kendilerine mal ediyorlardı. Lakin Tanrı'nın Kelâmı vücut bulduğuna ve Babasını bizlere tanıttığına göre, cinlerin hilesi son bulup yok oldu ve insanlar tüm putlardan vazgeçerek gözlerini hakiki Tanrı'ya, Baba'nın Kelâmına çevirdiler, öyle ki O'nu tanıyabilsinler.

İşte bu, Mesih'in Tanrı, Tanrı'nın Kelâmı ve Gücü olduğunun ispatıdır. Beşeri şeyler son bulur ve Mesih hakikati var olmaya devam eder; yok olup biten şeylerin geçici olduğu barizdir, ancak var olmaya devam eden Tanrı'dır ve Tanrı'nın biricik Kelâmı olan Oğlu'dur.

9

Sonuç

(56) Öyleyse Macarius, Mesih'i seven sana, Mesih'e iman ve Mesih'in Tanrılığının bizlere sergilenmesi ile ilgili kısa bir özet gönderiyorum. Bu sana bir başlangıç sağlayacak, ancak Kutsal Yazılar'ı çalışarak onların hakikat olduğunu ispat etmelisin. Onlar yazılı olup, Tanrı tarafından vahiy edilmişlerdir ve bunları, esinlenmiş ve Mesih'in Tanrılığı uğruna şehit olmuş Kutsal Yazı öğretmenlerinden öğrenmiş olan bizler, öğrenme isteğine katkıda bulunuyoruz. Kutsal Yazılar'dan, O'nun ihtişamlı ve ilahi olan ikinci gelişi hakkında da öğreneceksin. O, bu sefer zayıflık içerisinde değil, ancak asıl ihtişamı ile gelecektir; artık alçaltılmış olarak değil, haşmetle gelecektir; artık acı çekmek için değil, ancak çarmıhının tüm ürünlerini –dirilişi ve bozulmazlığı– bizlere sunmak için gelecektir. Artık yargılanmayacak, fakat kendisi Hâkim olarak herkesi bedende, iyi veya kötü yaptıkları işlere göre yargılayacaktır. İyilik yapmış olanlar için göksel krallığın [kapılarını] açacak, kötülük yapanları ise dışarıdaki karanlığa ve ebedi ateşe atacaktır. Rabbin kendisi de şöyle demiştir: “Üstelik size şunu söyleyeyim, bundan sonra İnsanoğlu'nun, Kudretli Olan'ın sağında oturduğunu ve göğün bulutları üzerinde geldiğini göreceksiniz.”⁷⁰ O'nun söylediği sözlerden biri, bizleri o gün için hazırlamaktadır, “Bunun için uyanık kalın. Çünkü Rabbiniz'in geleceği günü bilemezsiniz.”⁷¹ Elçi Pavlus da şöyle demiştir: “Çünkü bedende yaşarken gerek iyi gerek kötü, yaptıklarımızın karşılığını almak için hepimiz Mesih'in yargı kürsüsü önüne çıkmak zorundayız.”⁷²

(57) Lakin Kutsal Yazıları araştırmak ve doğru bir anlayışa kavuşmak için, iyi bir yaşama ve pak bir ruha sahip olmak gerekir ve Hristiyan erdeminin, Tanrı Sözü ile ilgili gerçeği, insan doğasının elinden geldiğince kavraması için zihne rehberlik etmesi gerekir. Kişi, temiz bir zihne ve doğru bir hayata sahip olmadığı sürece kutsalların öğretilerini anlayamaz. Güneşe bakmak isteyen birisi, baktığı şeyin paklığından çok az bir şey de olsa görebilmek adına gözlerini kısar ve bir kenti veya ülkeyi görmek isteyen birisi, şüphesiz o [kente veya ülkeye] gider. Benzer biçimde kutsal yazarların

70. Matta 26:64

71. Matta 24:42

72. 2. Korintliler 5:10

Kelâmın Vücut Bulması Üzerine

düşüncelerini anlamak isteyen birisi, her şeyden önce kendi hayatını arındırmalı ve kutsalların yaptıklarını örnek alarak uygulamalıdır. Böylece hayat paydaşlığında onlarla birleşerek, Tanrı'nın onlara açıkladığı şeyleri anlayacak ve o andan itibaren yargı gününde günahkârları bekleyen [gazaptan] kurtulacak ve göksel krallığın kutsalları için ayrılmış olan [ödülü] alacaktır. Bu konuda şu sözler yazılmıştır: “Tanrı'nın kendisini sevenler için hazırladıklarını hiçbir göz görmedi, hiçbir kulak duymadı, hiçbir insan yüreği kavramadı.”⁷³ Tüm bu ödüller, kutsal bir hayat yaşayan ve Rabbimiz Mesih İsa'nın Tanrısı ve Babasını seven kişiler için hazırlanmıştır – çağlar boyunca Baba'ya, Oğul'un bizzat kendisiyle ve Kutsal Ruh'ta onur, güç ve izzet olsun. Âmin.

73. 1. Korintliler 2:9